Huszonkettedik évfolyam. 212-ik szám.

ELŐFIZETÉS
HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hóra ..... 2 korona.
VIDÉKEN:
Egy évre ..... 26 korona.
Egy hóra ..... 2 k. 40 f.
HIRDETÉSEK:
A-hasábos petit sor egyszer 20 fil.
minden következőnél 16 fillér
Nyilttér sora 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:
Aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 257.
KIADÓHIVATAL:
Aradi Nyomda Részvény-Társaság.
József főherczeg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1907. | FELELŐS SZERKESZTŐ: STAUBER JÓZSEF. | Kedd, szeptember 17.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezércikk: Szegény ember sorsa. Irta: Kocsán Árpád emlékezete.
Aradi atléták győzelme.
Védekezés a kolera ellen.
Similis simili . . .
Badesko alezredes halála.
Egy család a lámpavasakon.
A vagyonos vármegye.
Az aradi közös konyha.
Egy tél Montignoso grófnőnél.
Barabás Béla dr. ünnepi beszéde Pusztaszeren.
Tárca: Őszutó. Irta: Obláth Mariska.

Szegény ember sorsa.

Arad, szeptember 16.

Amit annyi éven át sürgetett az ország közvéleménye, végre megszületett. A törvényhozás előtt fekszik a végrehajtási törvény novellája.

Egy negyedszázad számokban ki nem fejezhető igaztalansága és visszaélése, az állam sok sok ezerre menő tönkrejutott ekzisztenciája kellett ahhoz, hogy végre kiváltódjék illetékes helyéről ez a törvényjavaslat, melyet már fogcsikorgatva követelt mindenki, akiben csak egy csöppnyi humanizmus lakik.

Valljuk meg, nem tulságosan siettek vele. Hiszen már 1902-ben a minisztérium előtt voltak az ügyvédi kamarák és biróságok „véleményes jelentései.“ Azóta pedig nem kevesebb, mint öt év telt el. Ez még a minisztériumok életében is jelentékeny idő; mennyivel inkább az hát az ország életében, mely ezideig is egy igazságtalan, sokszor emberietlenül kegyetlen törvény hatálya alatt volt kénytelen sanyarogni.

Már, ha a javaslatot futólagosan veszszük is szemügyre, meg kell állapitanunk, hogy annak tárgyi terjedelme nem áll arányban az előkészitésére forditott hosszu idővel. Annyi idő után joggal várhattunk volna gyökeresebb orvoslást, a mit különösen a birósági végrehajtói intézmény ujjászervezésében láttunk volna szivesen, természetesen ugy, hogy ezzel a végrehajtási eljárás költségei a minimumra redukáltassanak.

A novella, ha a javaslat mai alakjában válik törvénynyé, ezt a célt nem a megfelelő mértékben fogja előmozditani, pedig az indokolás is a javaslat egyik céljának „a végrehajtás költségeinek a lehetőséghez képest való leszállitását“ tekinti.

Ez a „lehetőség“, ha csak addig terjed, a meddig a novella elmegy, nagyon szük határok közt mozoghat. A kitüzött cél „a végrehajtási eljárás nagyobb mérvü átalakitása“ nélkül is megközelithető lett volna s nemcsak hogy nem lépte volna tul a szóban forgó javaslat kereteit — mint az indokolás állitja, — de sőt ellenkezőleg, éppen a javaslat kereteibe tartozott volna, ha ez őszintén akarja a végrehajtast olcsóvá — s nem csupán valamivel olcsóbbá — tenni.

Annál nagyobb örömmel kell üdvözölnünk a javaslat azon intézkedéseit, amelyek a „végrehajtást szenvedő vagyoni ekzisztenciájának lehető kiméléset“ célozzák. Ezek az intézkedések régi kivánalmakat valósitanak meg. Aki csak valaha közelről látta, hogy az emberi lelketlenség és telhetetlenség mily rettenetes mértékben tudta kihasználni a meglevő törvény intézkedéseit; — aki megtudja érteni azt a keservet és gyülöletet, amely acél pántokkal fogja össze a szivét és ökölbe szoritja a kezét annak a parasztnak, akinek utolsó menedékét, zsupfödeles házát *1* — mond *egy* — korona vételárért kótyavetyélte el „a törvény“; — aki látta valaha az árverési hiénák utálatos és gyülöletes mosolyát a jól sikerült „gseft“ után és átérezte csak egyetlen egy végrehajtást „szenvedő“-nek a maga olcsó, avult, de sokszor talán emlékekkel megszentelt holmijához való görcsös ragaszkodását; aki szemlélte azt a rengeteg visszaélést, zsarolást, kufárkodást és volt szeme meglátni egyrészről az emberi önzés, másrészről az emberi nyomoruság feneketlen mélységeit: az, ha csak egy csöppnyi humanizmus lakik benne, tapsokkal köszönti a törvényhozót, aki a törvény rideg paragrafusaiba lelket lehel, néhány szavával százezrek könyhullását állitja meg és megfogja az üldöző kezet, mikor az a menekülő feje fölül az utolsó menedék rongyos födelét akarja lerántani.

Elvileg nem vagyunk barátai a törvényhozási feladatok novelláris elintézésének. Okaink kifejtése nem ide tartozik. De

Őszutó.

Irta: Obláth Mariska.

— Édes fiam, — szólott az öreg ember, s bágyadt fényü szemeivel meredt tekintettel nézett a levegőbe, — édes fiam, most, a midőn átléped a szülői ház küszöbét, hogy magad erejéből élj meg ebben a világban, tanuld meg azt, hogy sohasem lesz senki a világon olyan jóakaród, mint saját magad, ne bizzál semmiben, ne ülj fel senkinek, mig higgadt ésszel meg nem fontolod a dolgot. És tanuld meg azt, hogy a jóbarátok, a kik egy-egy ujonjöttet körülrajozva belelopják magukat annak szivébe és szeretetébe, alapjában véve haszontalan fickók, a kik ha ma ragyogó ábrázattal, mézes szájjal hizelkedő szavakat suttognak a füledbe, holnap, mikor odább mennek, sunyira vált arccal összesugnak gyengéid felett.

A fiu, a ki nagy volt, hatalmas és vállas, mint egy életerős tölgy, a melynek ágait még nem tépték meg a viharok s a mellett karcsu és hajlékony testü, mint egy teljes pompában nyiló őszirózsa, a fiu pedig felemelte a fejét erre a tanitásra, s belemosolygott az apja szemébe. — Ez a mosoly tele volt önbizalommal, hittel, a jövőbe vetett minden csillogó reménységgel, ez a mosoly bevilágitotta a kicsi szobát, a melynek kopott ódivatu butorai megmegnyekkentek az ősziszél fuvallatára. Az ablak előtt lombja vesztetten meredeztek égfelé az akácfának galyai, csak arra hátrább a gyümölcsös felé nyilott ki egy ifju fenyőfa frissen, életerősen a maga világoszöld szinével az egyforma kopárság közül.

A fiu mégegyszer körüljártatta tekintetét az udvaron; ki tudja mikor látja ismét, majd az ismerős bu orokat simogatta végig csillogó tekintetével, hány kedves emlék füződött mindegyikéhez, aztán megindult erős, határozott léptekkel az ajté felé. — Elment, hogy belejusson ő is abba a nyüzsgő, kavargó emberáradatba, a hová elindult frissen, ifjan, duzzadó ambicókkal és duzzadó életkedvvel, s a honnan mikor visszatér, kitudja nem-e lesz ő is hasonló az apjához, nem e lesz olyan fáradt, öreg és rokkant, olyan örömnélküli apatikus ember, az ambicióit nem e örli fel a kegyetlen valóság, az életkedvét a világ rosszasága?

Amint révedező tekintettel nézett után az öreg ember, a szomszédszobában megszólalt egy hosszu, rekedt, fuldokló köhögés.

— Ez a kiséret, mormogta szomoruan, s aztán lassan lábujjhegyre emelkedve, kinyitotta egy kicsit az ajtót, s betekintett a keskeny résen.

Az asszony, aki ott feküdt a nyitott ágyon s aki fonnyadt volt, ráncos és öreg, mint a gyümölcs, melyet gyilkos vihar szele idő előtt szakitott le a fájárál, s letépve ott fonnyad, sárgul és ráncosodik fájának árnyékában, az öreg asszony fáradt, nehéz mozdulattal felemelkedett az ágyon, s szemrehányó tekintettel nézett a bekandikáló főre:

— Hát elküldted a fiunkat János? — Látod, pedig várhattál volna még vele, hogy kértelek. Látod János, ugy sem huzom már sokáig, érzem, ez a fullasztó köhögés lassan-lassan felemészti minden erőmet. Ugy szerettem volna még magam körül tudni a fiut, hiszen mindennapra megnyugvásom volt, hogy ebből a beteges, ványadt testből is fakadt uj, életerős törzs.

— Édes betegem, ne izgasd magad! Jól tudod, hogy a fiunak mennie kellett, mi lett volna belőle ebben a kicsinyes, félszeg környezetben. Lassankit megfakultak volna az álmai, kihunytak volna az illuziói. És különben is majd visszajön. Tavaszszal, igen tavaszszal, a mikor a virágok kidugják fejecskéjöket a földből és kizöldül az akácfa is itt az ablak előtt, te ott fogsz állni ifjan, erősen és kitárt karokkal a kis kapuban, az országuton pedig robogva közelit egy kocsi, amely a fiadat hozza és aki a legjobb uton halad a hirnév és a dicsőség felé.

És az öreg ember hangjában annyi meggyőződés csengett, hogy senki sem sejtette volna, hogy ő most hazudik, rutul hazudik, csalja azt a szegény beteg asszonyt, mert, oh, bizony arra már ki van mondva a halálos itélet, előbb vagy utóbb, csak a szenvedés lenne rövidebb.

Az öreg asszony ajkai bágyadt mosolyra nyiltak, a szemeiben felcsillant valami halvány sugára a reménynek, a mint inkább önmagához, mint az urához szólott, reszkető, olnyomott hangon:

Mai számunk 16 oldal.

ezt a novellát lelkesedésünk egész melegével üdvözöljük s reméljük, hogy a törvény gyors megalkotását és életbeléptetését nem fogja megakadályozni az a „hatalmas akció," amelyre bizonyos érdekkörök, a hitelező közönség érdekei megóvásának vignettája alatt, — a mint egy másik érdekkör hivatalos lapjában, a „Birósági Végrehajtó" cimü közlönyben olvassuk — nagyban készülődnek.

Erre az akcióra, ez ellen a javaslat ellen, mely azon bizonyos érdekkörök kisded játékainak végét akarja vetni, számitani lehetett s midőn az igazságügyi kormány a javaslatot benyujtotta, bizonyára számitott is. Nem látszik valószinütlennek az a föltevés, hogy az előmunkálat is éppen ezeknek a „hatalmas akció"-ju érdekszindikátusoknak befolyása alatt nyult oly hosszu időre.

Hogy ez érdekkörök a *hitel* és *kereskedelem* jelszavai mögé bujva, minden eszközzel dolgozni fognak a javaslat ellen, arra el vagyunk készülve. Hisszük azonban, hogy a törvényhozás e jelszavaknak felülni nem fog. Ez a javaslat a becsületes hitel és kereskedelmi forgalom ellen nem tör. De az államnak nincs érdekében, hogy lábat adjon a könnyelmü hitelezésnek; valamint az sem, hogy a kereskedelmi forgalmat a *legnagyobb,* az államfentartó kontingens, a kisgazda és kisiparos romlása árán emelje.

Jól tudjuk, hogy a kereskedelem az ország anyagi felvirágzásának egyik leghatalmasabb emeltyüje. És tisztában vagyunk a hitel jelentőségével is. Sem az egyiket, sem a másikat nem látjuk azonban veszélyeztetve, ha az állam már preventive bizonyos korlátokat szab a kereskedő s illetve a hitelező elé s ezáltal nemcsak az adóst óvja meg a sokszor valósággal ráoktrojált hitel könnyelmü igénybevételétől és ennek a legtöbbször matematikai bizonyossággal bekövetkező veszélyeitől, de a hitelezőnek is direktivát ad, hogy okosan, érdekeit jól felfogva kinek hitelezhet.

Másrészről pedig, ha a kereskedelem hatalmas emeltyüje is az ország felvirágzásának, ép oly hatalmas tényező ebben a kisipar és — különösen nálunk — a mezőgazdaság is.

Quod uni justum, alteri aequum! Támogassuk, istápoljuk a kereskedelmi érdekeket, de ne a kisipar és mezőgazdaság rovására. A kereskedelemnek jól folfogott érdeke éppen az, hogy a kisipar és mezőgazdaság erős legyen, mert csak igy lehet ez a hatalmas kontingens a kereskedelem erős támogatója.

Ne lásson a merkantilizmus rémeket; ne inditson „hatalmas" akciókat akkor, mikor tulajdonképpen csak arról van szó, hogy a törvényhozás évtizedek égbekiáltó sérelmeit orvosolja.

A szegény ember — komisz ember. Tegyünk hát legalább arról, hogy ne legyen — *földönfutó!* **Kocsán János.**

Árpád emlékezete.

A pusztaszeri ünnep.

Barabás díszszónoklata.

— Az *Aradi Közlöny* távirati értesülése. —

Arad, szeptember 16.

Honszerző Árpádnak emlékünnepét ülte meg a magyar nemzet tegnap, halálának ezredik évében Szeged közelében azon a helyen, amelyet az első országgyülés emlékére mai napig Szeri-pusztának hivnak. Az ünnepély nagy és méltó volt Árpád emlékéhez. Az egész magyar nemzet képviseletében ott volt a kormány kiküldöttje, az országgyülés mindkét házának tagjai, törvényhatóságok, vármegyék és városok, egyesületek és testületek, kulturális és politikai társaságok képviselői és az alföldi magyar népnek több ezer főnyi közönsége.

Az ünnepélyről tudósitásunk a következő:

A Szeri pusztán, az évezredes templom romjai mellett áll honalapitó Árpád millenáris emléke. Itt folyt le az ünneplés. Az emlékmü két oldalán sátrak voltak felállitva a küldöttségek részére. Előtte diszkapu volt, közepén a következő felirással: „Árpád apánk ne féltsd ősi nemzeted."

Az ünnepély délelőtt 10 órakor kezdődött. Közvetlen az emlékmü körül csendőrkordon volt felállitva. Ezen belül helyezkedtek el ragyogó diszmagyarban a törvényhozás tagjai, a törvényhatóságok kiküldöttei és a különböző küldöttségek.

Günther Antal igazságügyminiszter *Kelemen* Béla főispán kiséretében kevéssel tiz óra előtt érkezett meg. Érkezésük után kezdetét vette az ünnepély. Csendes mise után *Várhelyi* József szentbeszédet tartott, majd a szegedi egyesült dalárdák himnusza következett. Utána *Kelemen* Béla főispán rövid megnyitó beszédet tartott, üdvözölte a megjelent küldöttségeket és felolvasta *Kossuth* Ferenc kereskedelemügyi miniszternek az ünnepélyre érkezett táviratát. *Becsey* Károly országgyülési képviselő, rendező bizottsági alelnök a Szegeden székelő pusztaszeri Árpád-egyesület nevében üdvözölte az ünneplő közönséget, majd *Bakó* László, a Nemzeti Szinház tagja elszavalta *Miskolczi Kovács* Gyulának „Árpád siri álma" cimü költeményét. A szegedi egyesült dalárdák karéneke után Barabás Béla orsz. képviselő tartotta meg nagyhatásu, frenetikus tetszéssel kisért ünnepi beszédét, amelyet egész terjedelmében lapunk 11-ik és következő oldalain közlünk.

Barabásnak viharos lelkesedéssel fogadott beszéde után *Szalay* Károly főgimnáziumi tanár, rendező bizottsági titkár elszavalta „Pusztaszeren" cimü költeményét s *Cicatricis* Lajos kir. tanácsos, Csongrád vármegye alispánja, rendező bizottsági alelnök rövid záró beszédében köszönetet mondott az ünneplő közönségnek megjelenéséért. Ezután a koszoruletétel következett. Az első koszorut *Günther* Antal igazságügyminiszter tette le a kormány nevében.

Délután két órakor a küldöttségek sátraiban közös ebéd volt, amelyen *Günther* Antal igazságügyminiszter is megjelent. Az első felköszöntőt *Lázár* György szegedi polgármester mondotta, üdvözölve *Günther* Antal igazságügyminisztert, aki hosszabban válaszolt. A banket, amelyen többen *Barabás* Bélát, az ünnepi szónokot is felköszöntötték, a késő délutáni órákban ért véget. A Szeri-pusztán a nép részére szép népünnepélyt rendeztek.

— Oh istenem, be szép volna!

Ez a hang, a mely most fáradt volt és rekedt, a sok fullasztó köhögéstől megfakult, ki hitte volna, hogy valaha ez képezte az öregasszonynak minden reménységét, minden fényes álmát. Akkor még ifju leány volt, gyönyörü szép, sugár termetü, a melyet nem tud ak eltüntetni a szegényes, rosszul szabott ruhák sem. Akkor, oh akkor, hogy tervezett ő, az egész család, mint állitották fel maguknak a jövőt, melyben a leány volt a nagy ünnepelt, kényeztetett énekesnő, sok-sok babérkoszoru és sok kivivott nagy siker boldog tulajdonosa. De jött az apa, a szegény napszámban dolgozó hivatalnok ember és — számolt. Számolt lázasan, türelmetlenül és mindjobban csüggedő reménynyel. A tanitás ennyi a ruházkodás ennyi, a jövedelem pedig, oh a jövedelem még felét a költségeknek sem fedezte volna. Nem lehet, semmiképen sem, lasciate ogni speranza. — Szétlocsccsant hát az álomkép és maradt a rideg valóság.

Ez a valóság fájó volt és hátborzongató a leányra nézve, mert jelentett egy mirtusz koszorut és egy kimondott igen szót az öreg ember javára, a ki még akkor szintén fiatal volt s annak a hosszu, magas lajtorjának, a mely az érvényesülés ablakához vezet s a melynek a közepéig nehezen vergődve mostanig sikerült eljutnia, — még akkor a legalsó fokán állott.

Nem, ő nem szerette még akkor ezt az embert, a kinek egy borus szürke októberi napon a feleségévé lett, hiszen az eltaposott remények ösvényén vezetett hozzá az ut és nem érzett a szive körül még akkor sem melegséget, a midőn megérkezett az első gyerek. Sápadt kis vézna, téli jószág volt, akibe csak hálni járt a lélek, valóságos istencsodája, hogy megélt, igaz, nem sokáig.

Azután, amikor már lassanként hozzátörődött az urához, a midőn közös szenvedések, közös gondok, közös apró örömök összeforrasztották volna lelküket, amidőn már gondoskodó szeretettel, féltő babusgatással simult hozzá, a midőn már a lelki szórakozást is megtalálták volna együtt, közösen, a kicsi fiu, a második gyerek fejlődésének figyelésében — akkor, mint derült égből a villámcsapás, megjelent a láthatáron a másik férfi alakja, aki milyen ellentétet képezett az urával. Az szürke volt és gondokkal teli, ennek ifju arca rózsapirban égett, az ajka pedig, az ajka, amely hasonló volt a szamócának égő szinéhez, folyton mosolygásra állott. Hanem a lelke zárva volt szorosan, hozzáférhetetlenül, s ép azért nem lehetett tudni, léha kalandot keresett-e, vagy csakugyan ifju lelkének minden hevületével megszerette az asszonyt.

Es akkor megkezdődött a vergődés. Nehéz harc dult az asszony lelkében, aki a maga ideális hajlamainál fogva eszményképét látta az idegen férfiben. Már-már megadta magát az érzelmei parancsának, de akkor mindig vetot mondott a kötelesség, amely az utolsó percben is megőrizte az elbukástól. Hiszen nemcsak feleség volt, hanem anya is, egy szép, okos gyermek anyja, aki mintha csak megérezte volna, hogy ő az a gyenge fonál amely az asszonyt a tisztességtelen élettől visszatartja, nőtt, fejlődött s a természet jókedvében ragyogó tehetséggel áldotta meg.

Egy lázasan eltöltött álmatlan éjszaka után merész dologra határozta el magát az asszony. Névtelen levelet irt az urának, amelyben csodálatos bátorsággal megrágalmazta önmagát. Rut, csunya levél volt, afféle akasztófahumorral megirva, minden sorából kiritt a szándék az állitólag felszarvazott férjnek boszuérzetét felkölteni.

Ha a férj akkor egy halvány célzással, vagy csak egy halvány tekintettel is mutatta volna, hogy gyanakszik, hogy nem bizik egészen az asszonyában, akkor minden lelkiismeret furdalás nélkül vetette volna magát a másik karjaiba. Megérdemli sorsát a férj, miért olyan kicsinyhitü, hogy egy névtelen levélnek is felü, de az ember, oh az ember, mikor elolvasta a levelet, egy percre ökölbeszorultak a kezei, de ez csakis a névtelen gyanusitónak szólt, mert ő vakon, nemes bizalommal hitt az asszonyában, s meg sem remegett a szempillája, midőn darabokra szakitva a levelet napirendre tért az egész kellemetlen dolog felett.

De az ördög nem alszik, s nem aludt a csábitó sem. Addig szónokolt az asszonynak, addig mosolygott bele a szemébe, mig elhitette vele, hogy csak a maga szent felséges emberi jogait gyakorolja, a midőn eljön arra a kiérő-szakolt találkozóra.

Nem lakott valami nagy, erős elhatározás a szegény meggyötört asszony szivében, megingott ő is, mint a hogy meg ingunk sokszor mindnyájan mi emberek s hogy egészen nem veszitjük el a talajt lábaink alól, talán inkább

Aradi atléták győzelme.

A temesvári verseny kitüntetettjei.

Szathmáry Kálmán országos rekordot javitott.

— Az *Aradi Közlöny* tudósitójától. —

Arad, szeptember 16.

Egyik sikert a másik után aratja az Aradi Atletikai Klub tagjainak kimagasló sportszereplésével. Még alig pihenték ki a szegedi és aradi viadalok fáradalmait, máris Temesvárott arattak országos jelentőségü sikereket.

Élénk emlékezetében van még városunk közönségének az az izgalmas küzdelem, mely az Aradi Atletikai Klub szeptember 8-iki versenyén *Kazár* Emil és *Szathmáry* Kálmán között folyt le a rudmagasugrás elsőségeért. Az előbbi budapesti versenyző teljes trainingben, képessége legmagasabb fokán állva sem birt győzedelmeskedni a fürge, még most fejlődésben lévő fiatal vidéki atlétán s az aradi közönség élénk tetszésnyilvánitással honorálta városa szülöttjének győzelmét. Nagy várakozással néztek tehát a tegnapi temesvári országos viadal elé, ahol megismétlődött a párviadal a két jeles atléta között.

A verseny meglepetést hozott, amennyiben Szathmáryval a versenyt az elsőségért senki fel nem merte venni és a jeles ellenfél sem állott versenyhez. Szathmáry ellenfél hiányában az atléták legfőbb igyekezetével iparkodott most már a biztos elsőség mellett megjavitani a 336 centiméteres legnagyobb eredményt, — országos rekord — melyet *Kauser* Jakab, a Magy. Atletikai Klub tagja ért el 1902-ben s amelyet azóta meg nem közelitettek.

Minthogy Szathmáry nagy könnyedséggel ugorta át a 315 és 330 centiméteres lécet, ifj. *Vas* Gusztáv szövetségi kerületi előadó kérelmére 340 centiméterre tették a lécet. A magasság többszöri pontos lemérése után Szathmáry *pompásan átugrotta a 340 centiméteres magasságot.* Ugrás után az örömtől és lelkesedéstől tomboló közönség és versenyző gárda a vállára kapta Szathmáryt, miközben a közönség lelkes éljenzéssel ünnepelte a győztest és Aradot.

Az aradiaknak a verseny még több győzelmet hozott.

Alt János, a jeles athleta 36 méteres diskoszdobásával megnyerte *Délmagyarország* diskoszdobó bajnokságát.

Ugyancsak *Alt* János, ki egyben az ország ezidőszerinti legjobb gerelyvetője, 35·95 mé eres dobásával *győztese lett a gerelyvetésnek*, s második helyezettje a sulydobásnak.

A *100 jardos* sikfutásban második helyezett lett egy mell szélességgel *Valerián* László s harmadik *Hoffmann* János.

Az egynegyed Angol mértföldes futásban *Veress* M. A. C. mögött második lett *Duffner* János.

A *távugrásban* Veress M. A. C. mögött, ki 6·07 métert ugrott, második lett *Szathmáry* Kálmán 6·01 centiméterrel és harmadik *Valerián* László.

A rudmagasugrásban 2·83 méterrel második lett *Petrán* György.

A versenyeredményekről azonnal hivatalos jegyzőkönyv vétetett s terjesztetett fel a Magyar Atletikai Szövetséghez Budapestre, az elért rekord hitelesitésére.

Védekezés a kolera ellen.

A belügyminiszter intézkedik

Barakkokat épitenek.

— Az *Aradi Közlöny* távirati értesülése. —

Arad, szeptember 16.

Mindenfelől riasztó hirek érkeznek a kolera-járványról. A közeledő veszedelem erélyes intézkedésre késztette *Andrássy* Gyula grófot, akinek miniszteriumában erősen dolgoznak a veszedelem elháritását célzó intézkedéseken. A miniszterium közegészségügyi osztálya, élén *Chyzer* Kornél dr. miniszteri tanácsossal, terjedelmes elaboratumot dolgoz ki, amelybe összefoglalják a hatályos védőeszközöket, nehogy a járvány behurcolása esetén előkészületlenül álljon az ország.

Az ország összes határrendőrségeihez intézett leirat után a belügyminiszter a tegnap rendeletet küldött a főváros egészségügyi hatóságához s a tudományegyetemhez s rendeletében sürgős óvóintézkedések megtételére hivta fel őket.

A leirat megérkezése után az egyetem részéről felterjesztés ment a belügyminiszterhez, amelyben *barakkok épitését s a meglevők kiüritését kivánják.* Az egyetemi tanács, még a mai nap folyamán megkapta a felhatalmazást azzal, hogy nyolc nap mulva a veszedelem elháritására szolgáló mindennemü intézkedés befejeződjék.

Ma különben az oroszországi és galiciai koleráról a következő táviratok érkeztek:

Lemberg, szeptember 16. A lapoknak hireivel szemben, hogy Krakkó közelében koleraesetek fordultak volna elő, illetékes helyen konstatálják, hogy csak gyomorbetegedésekről van szó és ragályos betegség ki van zárva.

Pétervár, szeptember 16. A wjatkai kormányzósági kerületet koleragyanusnak jelentették ki. Moszkvában és környékén négy uj koleraeset fordult elő, amelyek közül három halálos kimenetelü volt.

TÁVIRATOK.

A görög próbamozgósitás.

Athén, szeptember 16. A hadgyakorlatokra behivott 15 000 tartalékos csapattesteikhez bevonult. Ez a részleges mozgósitási kisérlet teljesen sikerült.

Similis simili . . .

Latin távirat a politikában.

Andreas Hlinka, suspensus parochus

Vasile Lukaciu lacfalusi plébános urhoz.

— Az *Aradi Közlöny* tudósitójától. —

Arad, szeptember 16.

Azokból a gratulációkból, amelyeket a román ujságok *Lukácsiu* László, a Belényesen megválasztott képviselő dicsőségére, folytatásos regények módjára leközölnek, egyre többtöbb érdekesség bontakozik ki. Annak illusztrációi ezek, hogy a belényesi választás a nemzetiségi körök milyen széles hullámaira volt hatással és hogy a „nemzeti örömek" milyen tüntető formákban keresnek kifejezést.

Az üdvözlések között most már német is akad. Egyet *Bécsből* küldtek ezzel a szöveggel:

GRUSS aus dem WIENER RATHAUSKELLER.

Heil dem neuen Abgeordneten!

Aláirva több bécsi, keresztény szociálista ujságiró.

A külföld románjai is megnyilatkoznak, közöttük a római *Propaganda Fidei* román diákjai, akik a római *Castel Gondolfa* ból keltezve irtak Lukácsiunak; a müncheni román hallgatók, *Konstantinápolyból* és egyebünnen.

A *tótok* közül ujabban is *magyarul* üdvözlik a lacfalusi papot: *Szkicsák* képviselő Námesztóról, *Ivánka* képviselő és társai Nagyszombatról gratulálnak „a testvérek győzelméhez."

Valakit a tótok közül azonban még igy sem vitt rá a lelke a magyar szóra. Hires alak ez: *Hlinka* András, akit izgatásai miatt nemcsak elitéltek, de papi állásától is fölfüggesztettek. A nevezetes Hlinka latinul üdvözölte Lukácsiut. Szól a klasszikus nyelven fogalmazott, de egyébként meglehetősen közönséges köszöntés igy:

Rosenbergae. Magnifice Domine! Jubilate Deo! In tot tantis-que rerum nostrarum publica-

---

a sors szeszélyes játékának, mint saját önuralmunknak köszönhetjük.

Készülődött lázasan, meg-meg remegő térdel és lázasra felpirult arccal. Odakünn sürü pelyhekben szállingált alá a hó, a kis szobára pedig ráfeküdt a fagyos télutói alkonyat félhomályos unalma. Már épen a tükör előtt kalapját igazitotta az asszony, mindenképen felkészülve a találkozóra, midőn megszólalt a gyermek félénk hangon:

— Anyám fáj a fejem és itt a nyakam körül erős nyomást érzek.

Ott állott hát az asszony felkészülve, hogy rálépjen arra az utra, a honnan nincs visszatérés, ahol megkezdődött volna a hazugságnak, csalárdságnak, önámitás és mások ámitásának hosszu láncolata egy pillanatnyi muló gyönyörért, egy kis titkos, kierőszakolt boldogságért. A gyermek szavára dacosan dobbantott egyet a lábával, de egy pillantás a láz tüzében égő kicsi arca, egy pillantás azokra a különös fényben csillogó szemekre — oh, hogy repült le a kalap a fejéről, várhatta már a csábító, várhatta édes izgalommal, majd türelmetlenül, végre a rászedettek szitkával az ajkán — ő róla megfeledkeztek.

Sokszor, nagyon sokszor átvirrasztott éjszakákon, amelyeket ott töltött el a gyermeke betegágyánál, megjelent előtte a szeretett férfi alakja. És mialatt egy forró, önmaga előtt is titkolni akaró könnycseppet törölt ki a szeméből, valami csodálatos megnyugvás szállt a szivébe. Elgondolta, hogy csak a kisujját kellett volna megmozditania, s az ő fiatal évei is telve lettek volna forró, szines, szép napokkal, hogy ő érette, a szürke, igénytelen kis teremtésért is hevült valaki szivének egész melegével. És ebben az elgondolásban csendes kielégülést talált . . .

Az ember pedig a hü, odaadó, de hitvesi szerelemre nem lelő ember mit sem vett észre feleségének lelki átalakulásaiból. Őt elfoglalta majdnem egészen az a csendes harc, amit a létfentartásért folytatott. Nem, oh nem rendelkezett valami vad, elszánt szivóssággal, ami a győzelemnek elengedhetetlen feltétele, mire eljutott addig a fokig, ahol már legalább anyagi gondok nem öltögetik csufondárosan a nyelvüket, akorra már őszbeborult a fejök mindkettőjüknek, a fogaik kihullottak, az arcuk megráncosodott, az asszony melléből már fel-fel tört a fájdalmas köhögés, ott állottak az öregség kapujában, a hol — mint a „Bolond Istókbeli" ember — elmondhatják: — engem már mi sem érdekel.

A fiut, hosszas együttlétüknek egyetlen életrevaló gyümölcsét, utrabocsátották. Azt most röpiti a gőzmasina egy bizonytalan jövő felé, bele az életbe, ahol a tehetségével óhajt magának helyet kivivni. Kérdés, hogy a tehetsége mellett elég erősek és hegyesek-e a könyökei, hogy bir-e magának utat furni, hogy van-e elég testi és lelki ereje a tülekedésben fölülkerekedni . . .

Az öregek, akik a homályosuló szobában együtt ülve szivükkel utána néznek a fiuknak, már ezt nem fogják megérni. Az asszony ablakán már kopogtatott a halál és kitudja nem-e jön el előbb vagy utóbb az emberért is, hogy elragadja magával.

rum discriminibus electio Dominationis Tuae in delegatum ad comitia regnana spe meliorum bonorum nos allicit. Ideo Providentiae divinae sumas refero gratias pro reportata illustri victoria, Tibi autem gentique Tuae sincero de corde gratulor! Vivas ergo diu Felix et proeliare proelia sancta et justa pro emolumento Ecclesiae, oppressarum nationum nostrarum, et summe deplorabili patriae! Vivas! Ad multos annos! Addictissimus tuus *Andreas* Hlinka, *suspensus parohus.*

A tájékozatlanokat föl kell világositanunk, hogy Rosenberg alatt Rózsahegyet kell érteni. Ez ugyan se tót, se latin elnevezés, hanem német, de Hlinka ezt is szivesebben türi, mint a magyart. A távirat magyar szövege ez:

Nagyságos Uram! Dicsőség az Istennek! Közügyeink ily nagy és sok válsága közepette Uraságodnak az országgyülésbe követül valé megválasztása egy jobb jövő reményével kecsegtet bennünket. Ezért hálás köszönetet mondok az isteni Gondviselésnek a kivivott fényes győzelemért. Téged és romlatlan népedet pedig szivből üdvözlöm. Élj soká, Te dicső és küzdj igazságos és szent harcban egyházad, elnyomott nemzetiségünk és siralmas hazánk javáért. Élj számtalan évekig! A tevéled együttérző

Hlinka András,
felfüggesztett plébános.

A latin távirathoz latin kommentár illik: *similis simili gaudet* . . . Varju örül a párjának. A fölfüggesztett pap a másik paphoz, a ki nincsen fölfüggesztve, de a ki gyülöletet hintő tevékenységgel rég elvesztette az igaz jogot ahhoz, hogy a szeretet palástját viselje . . .

Badesko alezredes halála.

Miskolcra szállitják a holttestet.

— Az *Aradi Közlöny* tudósitójától. —

Arad, szeptember 16.

Vasárnap este Aradnak egyik legismertebb, rokonszenves törzstisztje, *Badesco* Dániel alezredes szivszélhüdés következtében hirtelen elhunyt. Badesco, aki néhány éve a 33. hadkiegészitő kerület parancsnoka, régóta érelmeszesedésben szenvedett és ez a betegség az utóbbi napokban annyira elgyöngitette, hogy pénteken már betegen látta el várbeli hivatalos teendőit. Gyöngélkedése dacára fönjárt és vasárnap délután is ellátogatott Hungária kávéházbeli katonai és civil társaságába, ahonnan este 8 órakor tért haza Erzsébet köruti lakására. Otthon rosszullétről panaszkodott és fáradtan egy székbe dőlve, egy pohár vizet kért nejétől. Mire a vizzel a szobába tértek, az alezredest *holtan találták a széken.* A nyomban előhivott orvos, *Issekutz* László dr. már csak a szivszélhüdés következtében beállott halált konstatálhatta.

Badesco elhunytáról az orvos rögtön értesitette a hadkiegészitő parancsnokságot, amelytől *Vavrik* Jova hadnagy még az este fölkereste a gyásszal sujtott családot, hogy a halálesetről értesitse a hadgyakorlaton levő ezredparancsnokságot. Ma reggel azután elküldték a hivatalos sürgönyt *Dietrich* Albert ezredparancsnoknak a biharmegyei Remetére, de a kedvezőtlen vasuti összeköttetés miatt aligha érkezik Badesco temetésére akár tiszti küldöttség, akár az alezredes végtisztességéhez járó ezredbeli csapat. Az alezredes holttestét holnap, kedden délután 2 órakor szentelik be a gyászházban és a 4 órai gyorsvonattal Miskolcra szállitják, hogy a családi sirboltban örök nyugalomra helyezzék. Minthogy az aradi helyőrség még nagygyakorlatokon van, a katonai diszkiséret nem az aradi beszenteléshez, hanem a miskolci temetéshez fog kivonulni és az ezred tiszti küldöttsége is csak koszorut helyeztet el Aradon, mig a temetésre a bihari hadgyakorlatokról egyenesen Miskolcra utazik.

Badesco halála nagy részvétet keltett Aradon, mert polgári körökben is kedvelték a vérbeli, humánus érzelmü katonatisztet. Mint a hadkiegészitő kerület parancsnoka állandóan oly konciliánsan vezette a kerület sorozásait, hogy e hivatali funkciója során a polgári hatóságokkal és közegeikkel a legcsekélyebb disszonancia sem merült föl.

Az elhunyt nején, született *Persay* Róza, két mostohafia, *Reöck* Aladár és Béla, valamint nagyszámu család gyászolja. A családtagok koszoruin kivül eddig az alábbi felirásu koszorukat helyezték a ravatalra: Felejthetlen parancsnokának — a hadkiegészitő-kerület parancsnokságának tisztjei. Mély gyászban — a 33-ik gyalogezred tiszti hölgyei. Utolsó üdvözlet — a vár izoláltjaitól. Utolsó üdvözlet — a 28-as vadászok tisztjeitől.

Az elárvult parancsnokságot *Buchmann* Miklós százados pótkeretparancsnok vette át a haziezrednek szerdán történő visszaérkezéséig. Ekkor az ezredparancsnok fog intézkedni a hadkiegészitő kerület további ideiglenes vezetése iránt.

Érdekes, hogy a 33. ezrednél e halálesettel most már *három törzstiszti hely üresedett meg,* amelyeknek a szolgálat érdekében való gyors betöltését még az ősz folyamára várja az ezred.

SPORT.

+ **A Meteor aradi kerékpár-klub** f. hó 22 ikén vasárnap tartja, évi szokásos bajnokversenyét. Indulhat a versenyben bármely aradi sportegylet tagja aki legalább egy éve aradi lakós. Indités délután 2 órakor a pécskai országuti vámháznál lévő 173-as kilométer kőtől a 148-as kilométer kőig és vissza. Az első beérkező kapja Arad 1907—908. évi kerékpáros bajnoka cimet és aranyozott nagy ezüst érmet bajnoki szallagon. A többi beérkező, aki az 50 kilométeres távolságot 2 óra 20 percen belül megfutja, ezüst idő érmet nyer. Nevezni lehet e hó 22 ikén déli 12 óráig Dufner Józsefnél, Vas szálloda.

A vagyonos vármegye.

Békésmegye urai. — Százhatvanezer koronás adó. — Két Wenckheim. — Mágnások, diplomaták és istálló tulajdonosok. — Apponyi, Justh Gyula és még valaki.

Achim András, virilista.

— Az *Aradi Közlöny* tudósitójától. —

Arad, szeptember 16.

Virilista névsorok között, a melyek most az évadjukat járják, kevés olyan érdekes van, mint a melyik most, *Békés*-vármegye vagyonos embereiről jelent meg. Békés különben a latifundiumos vármegyék egyike, amelyet csak a „nábobok vármegyéje." Torontál főz le. De e mellett az érdekes és különböző személyek olyan vegyes társaságát foglalja össze a névsor, hogy szinte gyönyörüség belémerülni.

A névsor élén gróf *Wenckheim* Frigyes főasztalnokmester áll, aki csupán békésmegyei birtokai után *162,120 korona adót* fizet. A gróf, a mint ismeretes, borossebesi és kisjenői birtokai révén *Aradmegye* virilistái között szerepel, szintén az elsők sorában. Wenckheim Frigyessel együtt összesen *hét Wenckheim gróf* szerepel a névsorban; közvetlenül Frigyes után *Wenckheim* Géza, Dénes, azután valamivel lejebb gróf *Wenckheim* Ferenc, Henrik, István és végül *Wenckheim Horgos* Fülöp gróf. A lista ötödik nevét ma már egy halott viseli: *Karolyi* István gróf, a nemrég elhunyt főur, akinek békésmegyei vagyona után — amely már az örökösöké — 18,035 korona adót fizetnek.

A mágnások ezeken kivül is sürüen szerepelnek a névsorban: gróf *Almásyak,* élükön Dénes, huszonnégyezer korona adóval, *Zselénski* Róbert, aki Aradmegyének is virilistája, s aki Békésmegyében 560 korona adót fizet, gróf *Bolzák,* két gróf *Blankenstein, Wodianer* Albert báró, *Vécsey* báró.

A mágnások mellett a *kormány és a politika* is képviselve van a virilisták között: *Apponyi* Albert vallás- és közoktatásügyi miniszterrel, aki gerendási, ép eladás és parcellázás előtt álló birtoka után 14396 korona adót fizet; a képviselőház elnöke, *Justh* Gyula, aki Csanádmegyének virilise s Békésmegyében 2475 k. adót visel, a képviselők közül pedig *Fábry* Károly, a gyomai kerület, K. *Schriffert* József, a gyulai kerület képviselője. Az utóbbi egyike a Ház ugynevezett *parasztképviselőinek.*

A diplomácia sincs képviselők nélkül, a békési virilisták közé tartozik gróf *Nemes* Albert, a párisi osztrák-magyar nagykövetség követségi tanácsosa. A névsornak nevezetes emberei közé illesz hető még *Gerot* Gáspár, a hires istállótulajdonos 12,392 k. adóval.

A legérdekesebb azonban ezután következik. Egy névsorban a főurakkal, a latifundiumosokkal, a miniszterrel, a házelnökkel, az istállótulajdonossal szerepel egy hires valaki: *Achim* L. András. Nem mindenki tudja s ezért nem árt feljegyezni, hogy Achim L. András, a parasztpárt elnöke, aki elveivel mind nagyobb közelségbe jut a szociáldemokratákhoz — szintén virilista a békésmegyei névsorban. A parasztpárt elnöke 1017 k. adót fizet s ebből következtetve elég csinos jövedelme van. Ez természetesen nem akadálya annak, kogy kollektivista elvei legyenek — hiszen Bebel maga milliomos, — de igy mindenesetre könnyebb szociálistának lenni.

Ime, igy fest a gazdag Békésvármegye. Ott még a szociálisták is virilisták . . .

MULATSÁGOK.

(=) **Mükedvelői estély Kisjenőn.** Fényesen sikerült mükedvelői estélyt rendezett vasárnapon Kisjenőn *Emmerling* Károly igazságügyminiszteri osztálytanácsos, aki családjával most Kisjenőn nyaral. Az estélyen Kisjenő-Erdőhegy község egész intelligens közönsége jelen volt és nem győzött eleget tapsolni a szereplőknek s az estély fáradhatatlan rendezőjének, Emmerling Károlynak. Az első szám Poldiny *Nyári reggel* cimü daljátéka volt, a mit Balogh Ilonka, Beck Margitka, Braun Irénke, Eleméry Mariska, Eleméry Magda, Emmerling Margitka, Gilly Ilonka, Gilly Hedvig, Herz Violka, Korber Vilma, Mike Irénke, Patkós Ilonka, Vékony Irma, Vékony Eszti, Vékony Berta énekeltek. Majd egyfelvonásos vigjátékot adtak elő nagy sikerrel. A szereplőket: Braun Irénkét, Herz Violkát, Dávid Józsefet és Eleméry Ákost zajosan megtapsolta a nagyszámu közönség. Lelkes tapsot kaptak *Emmerling* Margitka és *Herz* Violka gyönyörü szóló énekükért. Méltó befejezése volt a müsornak a záró karének, amelyet Balogh Ilonka, Braun Irénke, Beck Margitka, Eleméry Marika, Eleméry Magda, Emmerling Margitka, Gilly Ilonka, Gilly Hedvig, Herz Violka, Korber Vilma, Mike Irénke, Patkós Ilonka, Vékony Irma, Vékony Eszti, Vékony Berta énekeltek. Előadás után táncmulatság következett.

Egy család a lámpavasakon.

✸

Litvay János a kolozsvári Karolina-kórház élelmezési tisztviselője összejátszott a szállitó cégekkel és hónapok óta nagyobb összegü sikkasztásokat követett el. A napokban nyomára jöttek bünös üzelmeinek és szombaton fel is függesztették állásától. Ez annyira kétségbeejtette a megtévelyedett embert, hogy feleségét és két virulo szép felnőtt leányát rábeszélte az öngyilkosságra, amelyet a szombatról vasárnapra virradó éjjen el is követtek. Vasárnap délelőtt a családnak mind a négy tagját a lakás két lámpavasára felakasztva, holtan találták meg.

✸

A gyenge ellenőrzés s a könnyü és uri élet után való vágyakozás letéritette a becsületes utról *Litvay* Jánost, a kolozsvári Karolina-kórház élelmezési tisztjét. Kieszelte, hogyan lehetne a kórházzal összeköttetésben levő szállitó cégek révén szinte észrevétlenül megkárositani az államot és terve sikerült is. A különben szerény viszonyok között élő ember az utóbbi időben annyit *„szerzett“*, hogy mikor biztositási végrehajtást vezettek a vagyonára, 45,000 koronára rugó értékeket találtak.

Panamái azonban nem maradtak sokáig titokban. Egy névtelen levél következtében megindult ellene a vizsgálat, amely azzal végződött, hogy szombaton felfüggesztették állásától. Litvayra és családjára rendkivül lesujtólag hatott a felfüggesztés, ugy, hogy a férj és feleség, valamint *Ilonka* és *Zsófia* leányaik együtt elhatározták, hogy a halálba menekülnek a megaláztatás és a szégyen elől.

A borzalmas családi tragédia részleteiről a következőket jelenti kolozsvári tudósitónk:

Bünös vagyonszerzés.

Litvay János élelmezési tisztviselő körülbelül 8 évvel ezelőtt került az Országos Karolina-kórház szolgálatába. Kinevezése előtt nagyon szerény állása volt: állami szolgálatban dijnokoskodott. Megbizható és szorgalmas embernek bizonyult és igy mint élelmezési tiszt meglehetős bizalomnak örvendett.

Rövid idővel ezelőtt a szerény javadalmazásu hivatalnok telkeket vásárolt, háridókat rendezett, azonkivül még takarékpénztári betéteket is helyezett el. Mivel egyrészt kicsi fizetéséből nem igen telhetett költséges passziókra, másrészt tudták, hogy bizalmi állást tölt be: suttogni kezdettek a viszonyokkal ismerősök arról, hogy Litvay bizonyára a bevásárlásoknál csinál magának hasznot. Litvay ugyanis nemcsak a szerződött szállitók áruinak átvételével volt megbizva, hanem *piaci bevásárlással is*, amit természetesen képtelenség minden fillérre ellenőrizni, mert a piaci árak változók és fillérig a bevásárlások nem ellenőrizhetők.

A Litvay életmódjáról szállongó hirek tudomására jutottak a kórház igazgatójának, *Engel* Gábor dr.-nak is, aki többször kérdőre vonta Litvayt, ám ő mindig tudott pillanatnyi magyarázatot adni vagyonosodásának.

Feljelentés a miniszterhez.

Litvay visszaéléseit egy névtelen levél tudomására hozta a közoktatásügyi miniszternek is, aki ezt a levelet beküldötte a kórház igazgatóságának. Engel Gábor dr. ezután még jobban megfigyeltette az élelmezési tisztviselőt s várt az alkalomra, amikor Litvayt tényleg meg lehet fogni, mert hiszen puszta gyanuokok és névtelen feljelentés alapján semmiféle hivatalos eljárást nem indithatott ellene.

Magánuton az igazgató jelentést tett *Tóth* Lajos miniszteri osztálytanácsosnak is és jelezte neki, hogy a legszigorubb ellenőrzéssel veszi körül Litvayt, hogy vagy tisztázódjék az ellene felmerült sulyos gyanu alól, vagy pedig leleplezve visszaéléseit, eljárhassanak ellene.

A leleplezés.

Litvaynak a kórházi nagyobb szállitásoknál történt visszaéléseit e hó 9 én leplezték le. A visszaélés ugy történt, hogy Litvay hivatalos hatalmával visszaélve, nagyobb mennyiségről szóló számlákat nyujtott be, mint amennyit tényleg szállitottak. Az élelmezési tisztviselő nagyobb mennyiség átvételét ismerte el, mint amennyit a szállitó cég tényleg szállitott és a külömbözetet a saját céljaira forditotta.

Végre azonban egy pár tételnél rajta vesztett. Engel Gábor dr. igazgató, amint a visszaéléseknek nyomára jött, első sorban arra törekedett, hogy a kórház anyagi károsodását elkerüljék. Vagyonilag felelőssé tette Litvayt a károkért és sikerült lekötni e *negyvenötezer koronányi összeget a visszaélés által okozott károk megtéritésére*, mert Litvay minden ingó és ingatlan vagyona biztositékként szerepel a károkért.

Amikor Engel Gábor dr. mindezt a kórház és a közvagyon érdekében csöndesen elvégezte, *Litvay Jánost felfüggesztette állásától* és eljárásáról telefonon jelentést tett a kultuszminisztternek kérve egy vizsgálóbiztos kiküldését.

A miniszter jóváhagyta Engel Gábor dr. intézkedéseit, egyben a vizsgálat megejtésére *leküldötte Ascher István egyetemi gondnokot*, aki e hó 8 án érkezett Kolozsvárra s 9 én hozzáfogott a vizsgálathoz.

A vizsgálat.

A vizsgálat azóta szakadatlanul folyik a legnagyobb csöndben és alapossággal. A kultuszminiszteriumból lehozatták az Országos Karolina kórház összes számadását, amelyekke Litvay valamelyes hivatalos összeköttetésben volt. Ezeket a számadásokat átvizsgálták, s rövidesen megállapitották, hogy Litvay összejátszott egy husszállitó-vállalkozóval s nagyobb tételeket iratott a számlákra, mint amennyit szállitottak. Az igazgató és a bizottság konstatálták, hogy már julius óta gyakorolja ezen visszaéléseket, amely idő alatt körülbelül *6500 koronát sikkasztott.*

A husszállitó mészáros azzal védekezett, hogy Litvay őt kényszeritette arra, hogy bünös manipulációjában segédkezzék. Az igazgatóság által felfüggesztett Litvay erre beadta lemondását. Minthogy a husszállitó a később megállapitandó kár fedezésére nagyobb biztositékot adott, a bünösök ellen nem tettek följelentést.

Amikor kétségtelenül megállapitották a sikkasztás tényét, Ascher István egyetemi gondnok lehivatta magához Litvayt s minden kerülgetés nélkül azonnal a tárgyra tért.

— On hosszu idő óta visszaél a bizalommal!

Litvay halálsápadt lett, de tagadott.

— Kérem — mondotta neki Ascher — semmiféle részletre nem vagyok kiváncsi, nem is megyek bele abba, hogy önnek itt bizonyitgassak. Egyszerüen vallja be, hogy visszaéléseket követett el.

Kinos, megrázóan kinos jelenet következett erre, de *Litvay végre is megtört és bevallotta tettét.*

Beismerése után nyomban módot kerestek arra, hogy a kórház kárát biztositsák s ez 45000 korona érték erejéig sikerült is. Litvay *pedig beadta állásáról való lemondását.*

Együtt a halálba.

Mindez szombaton délelőtt történt s a beismerés után Litvay János a legnagyobb kétségbeeséssel sietett lakására. Ott a nappali szobába kérette nejét és két leányát, s miután magukra zárták az ajtót, mindent elmondott övéinek. A leányok apjuk elbeszélése után sirva fakadtak, mire Litvayné, sőt Litvay is sirni kezdett. Ez az állapot egész délutánig tartott, amikor egyszerre elhallgattak. Hosszabb ideig tartó tanácskozás következett erre, majd ujabb sirás s végül az egész család hozzáfogott a a bucsulevelek megirásához.

Közben Litvayné kiment a konyhába, ahol a cselédjük, akinek feltünt Litvayék különös viselkedése, megkérdezte, hogy miért busulnak és sirnak.

— Hagyja el Boris — mondta Litvayné — rosszak az emberek.

Aztán ujra visszament a siránkozásba és levélirásba elmerült övéihez. Délután Litvay János eltávozott hazulról s mikor csakhamar visszatért, egy kisebb dobozt hozott magával. Visszatérte után ujra bezárkóztak s estig együtt maradtak. Ekkor Litvayné kiment a szobából és azt mondta a cselédnek, hogy feküdjön le.

A cseléd engedelmeskedett s ettől kezdve nem is látta többet viszont élve gazdáit. Reggel Litvay Jánost, Litvay Jánosnét és leányaikat, Ilonkát és Zsófit *a lámpavasakra felakasztva holtan találták meg.* Mindegyik öngyilkos egy-egy poharat szorongatott görcsösen a kezében, amiből nyilvánvaló, hogy előbb valamennyien *megmérgezték magukat.*

Litvay János az öngyilkosságra valószinüleg szombaton délután beszélte reá a családját. Az öngyilkosságot este 9 és 10 óra között követték el, még pedig ugy, hogy előbb higitott ciankalival megmérgezték magukat, majd a nappali és háló szoba lámpavasán előre elkészitett hurkokba illesztették fejeiket. Ezután kirugták maguk alól a székeket, amelyek segélyével a hurkokhoz férhettek, s valószinüleg rövid kinlódás után mind a négyen meghaltak. A holttesteket ma felboncolták, s megállapitották, hogy a halált mind a négy öngyilkosnál *fulladás és ciankáli mérgezés okozta.*

Tiz bucsulevél.

Litvay Jánost és Zsófia leányát a hálószoba lámpavasán, Litvaynét és Ilonka leányát a nappali szoba lámpavasán találták meg. Az asztalon *tiz* bucsulevél feküdt, amelyek közül egyik nem volt boritékba téve. E levél tartalma a következő:

Öngyilkosságunkat közös elhatározásból követtük el. Holttesteinket ne boncolják fel s a hatóság emberein kivül senkinek meg ne mutassák. Abban a ruhában temessenek el, amelyikben vagyunk.

Litvay János, Litvay Jánosné, Litvay Ilonka, Litvay Zsófia.

Egyik levél Litvay Ilonka jegyesének szólt, akitől érzékenyen bucsuzott el a halálra szánt leány. Az eset annál tragikusabb, mert Ilonka lakadalmának napja már ki is volt tüzve s alig választotta el nehány hét a házasságtól.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* **A „Kölcsey egyesület“** könyvtára kedden és szerdán zárva lesz.

* **A vigszalmaözvegyek Vásárhelyen.** *Horovitz* Gusztáv és *Kaszab* Géza nagy sikert aratott paródiája szombaton kerül szinre a hódmezővásárhelyi szinkörben. A kacagtató paródia bizonyára épp olyan lelkes fogadtatásra és sikerre talál a vásárhelyi publikumnál, mint amilyen őszinte nagy sikere volt Aradon.

Egy tél Montignoso grótnőnél.

*

Drezdában egy szenzációs könyv jelent meg. Kremer Ida asszony irta, aki egy télen át, mint nevelőnő Montignoso grófnő házában élt. Kremer asszony közvetlen közelről látta az európai botránykrónika egyik híres hősnőjét s könyve ezért érdekes, sőt szenzációs most, mikor a lapok megint tele vannak Montignoso grófné férjhezmenésének szándékával. A könyvből bemutatunk két részletet: egy apróságot az anyáról s egyet a kicsike hercegkisasszonyról.

*

Lujza és az ujságirók.

Montignoso grófnőnek nagy a talentuma a művészetekhez; verseket ir és dalokat komponál. Hatvan dalához már zenét is szerzett. Nemrégiben egy szobrásznál vett leckéket s annyira vitte, hogy több ókori müremeket most már kitünően le tud másolni. De a türelme nem nagy; gyorsan megunja, amibe belekezd. Izgatott természet, még az olvasáshoz sincs meg a szükséges nyugalma. A *Tag*ot, s a *Leipziger Neueste Nachrichtent* futja át, azokból is inkább *az udvari hireket kedveli.* A felőle szóló hireket gondosan összegyüjti s megszámozza; valóságos lajstromot vezet róluk. A legrosszabb élceket, melyeket felőle irtak — még azokat is, melyek Gironnal való viszonyát tárgyalják — pedánsul beleragasztja egy füzetbe; ez az egyetlen foglalkozás, amihez mindig meg van a türelme. Megmutatta nekem a *Jugend*-ből s a *Simplicissimus*-ból kivágott szemelvényeket, még pedig látható gyönyörüséggel.

Nagyon büszke erre az archivumára s ragyogó szemmel mesélte nekem, hogy ezt a gyüjteményt örökségül fogja hagyni a gyermekeire. Arra nem is látszik gondolni, hogy ezek a szemelvények talán sértőek reá nézve. Annyira hódol a verizmusnak, hogy csupán egyetlen dolog miatt haragszik: ha valótlanságokat irnak róla. Hogy a legcsufabb dolgokat a nevükön nevezik ezek az ujságok, az egyáltalában nem bántja; *csak igaz legyen, amit irnak felőle.* Még a legrosszabb élc se teszi idegessé, sőt néha kitünően mulat a róla szóló maliciákon. Epp ma érkeztek ide a tudósitások a müncheni találkozásról, s a hercegnő megmutatta nekem a lapokat:

— Nézze, megint miket irnak rólam! Bizony isten, szégyen. Egy müncheni lap azt meséli, hogy mindnyájan könyárban usztunk, az anyám is, az én édes anyám! Borzasztó, hogy milyen ostobák ezek az emberek . . .

Valósággal mulat azokon a dolgokon, amiket az ujságok kitalálnak, de egyszerre elkomorodik megint, amikor eszébe jut, hogy a kicsike leányát elveszik tőle . . .

Monica Pia.

A kis hercegnőnek kevés a szinérzéke; pedig csodálatosan érdeklődik a különböző szinek iránt. Ha követ, levelet, fát vagy egyéb dolgot lát, mindjárt a szinét tudakolja.

— Mondd csak Kremer néni, milyen szine van az égnek?

— Kék.

— Mondd csak Kremer néni, milyen szine van annak a háznak?

Piros.

— És a portának milyen szine van?

— Szürke.

Most én kezdem egzaminálni:

— Mondd csak Moni, milyen szinü az ég?

— Piros.

— Nem kicsikém, az ég nem piros, hanem a ház piros. Hát a portának milyen a szine?

Gondolkodik, töri a fejecskéjét, de a szin sehogyse jut az eszébe.

A gyerekek, akik az ut mellett játszanak, szintén mély értelmü kijelentésekre birják Monikát.

— Moni nem szereti a fiukat, mondja a csöpp hercegnő komoran.

— És miért nem szereti őket?

— Mert a fiuk nagyon ostobák.

— És honnan tudod, hogy ostobák?

— Mert Moni ki nem állhatja őket.

— De hiszen a fiuk nagyon illedelmesek. Talán illedelmesebbek, mint te vagy.

— Moni nem szereti a fiukat. Moni meg fogja verni a fiukat. Moni egészen agyon fogja verni a fiukat.

Rendreutasitom, nagy erkölcsi prédikációt tartok neki, amit komolyan végighallgat, aztán igy szól:

— A fiuk nagyon ostobák. Moni jól elfogja verni a fiukat Moni két pofont fog adni a fiuknak.

— Es miért fogsz nekik két pofont adni?

— Mert Moni ki nem állhatja őket, feleli tiszteletreméltó konzekvenciával.

Es akármennyit is beszélek, Moni görcsösen ragaszkodik ahhoz a gondolathoz, hogy a fiuk nagyon ostobák és hogy ő pofon fogja ütni őket.

Az aradi közös konyha.

Október közepén megnyilik.

Értekezlet a városházán.

— Az *Aradi Közlöny* tudósitójától. —

Arad, szeptember 16.

Az állami tisztviselők *aradi* köre agilis fáradozásának meglett az eredménye: a közöskonyha ügye a megvalósulás stádiumába jutott s most már a köztisztviselőkön és a nagyközönségen mulik, hogy ez az áldásos intézmény meg is valósuljon. A közöskonyha ügyében vasárnap délelőttre hivta össze az aradi kör elnöksége az érdeklődőket értekezletre, amelyet a városháza kistermében tartottak meg. Az értekezletről, amelyen mintegy 150 érdeklődő — köztük több hölgy is — vett részt, az alábbiakban számolunk be:

A közöskonyha haszna.

Kosinsky Viktor elnök ismertette a közöskonyha intézménynek keletkezését hazánkban s a kör Nagybecskerekre kiküldött bizottsága az ott már hónapok óta működő intézményre vonatkozólag szerzett tapasztalatait.

Logikus összehasonlitással s reális számitással fejtegette a közöskonyha előnyeit s hátrányait — gazdasági és etikai szempontokból. Két-három tagu családra nézve jó és körültekintő vezetés mellett gazdasági szempontból *feltétlenül előnyösnek tartja* a szövetkezetet és megszüntethetőnek véli — legalább részben — az örökös cselédmizériát. Igaz, hogy a családi tüzhely érdekessége s vonzóereje veszit valamit, de viszont a nő igy felszabadult erejét a gyermeknevelés s más egyébb téren hasznosithatja. Kosinsky szerint a megalakulandó szövetkezet működésének nem szabad az élelmezés megkönnyitésével kimerülni, hanem kiinduló pontjának kell lenni jövőre más hasonló jótékony-intézményeknek, pl.: olcsó fa beszerzésnek stb., éppen ugy, mint a poroszországi hasonló intézmények, hol a katonatisztek, tisztviselők stb. minden szükséges dolgot mérsékelt áron s kitünő minőségben szerezhetnek be házhoz szállitva. Szóval idővel majd egy nagyarányu fogyasztási és értékesitő szövetkezetté s a ma már szemérmetlenül működő kartelek megtörőjévé kell fejlődnie.

Az étlap.

Schweigert Péter titkár előterjeszti s ismerteti a már kidolgozott alapszabály és kezelésiszabály tervezetet és tájékoztatóul a temesvári közöskonyha egy heti étlapját.

Bottka Béla pénzügyi titkár az étlapot *fénnyüzőnek tartja, az adagok árát drágának.* Kéri tehát a kis tisztviselők és több gyermekes családok érdekében egyszerübb étlapot s olcsóbb dijakat megállapitani.

Schweigert Péter titkár felvilágositása szerint erre most is meg van a lehetőség pusztán ebédadag rendelésével, de egyáltalán nincs kizárva, hogy a megalakulandó szövetkezet kétféle menüt is állapitson meg s az előadottak még csak tervezetet, kombinációt képeznek. — *Kosinsky* Viktor elnök szerint a tisztes gazdasági és számitási bázis miatt egyelőre jó volna a már több helyen kipróbált s bevált módozatokat megtartani s csak egypár hó mulva változtatni a tagok s a közönség kivánsága és óhajához képest.

Elfogadták a tervezetet.

Az értekezlet egyhangu lelkesedéssel elfogadta az aradi kör tervezetét s felkérte annak titkárát, hogy egyelőre kezében tartva az ügyet bocsásson ki s terjesszen széles körben aláirási felhivásokat, az alakuló gyülést pedig még e hó folyamán sürgősen hivja össze.

Kosinsky Viktor elnök ezután köszönetet mondott a sajtónak a közös konyha ügyének felkarolásáért s különösen az *Aradi Közlöny*nek, amely ugyszólván a mozgalmat meginditotta.

Októberben megnyilik a konyha.

A tervezet szerint egy teljes ételadag (ebéd és vacsora) ára 70 korona, pusztán ebéd 50 korona, pusztán vacsora 20 korona.

Felszerelési dij cimén egyszersmindenkorra 25 korona fizetendő.

Az ebéd *négy fogásból,* a vacsora *két fogásból* áll.

Egy adag bőven megfelel két kiadós vendéglői adagnak.

Az aláirási iveket még a mai nap folyamán kibocsátják.

Bővebb felvilágositást adnak ez ügyben *Kohányi* Róbert pénzügyi tanácsos, *Széll* Ernő postafelügyelő, *Buzás* Vilmos máv. számtiszt, *Barsy* Aurél séellenőr és az aradi kör titkára, ifj. *Schweigert* Péter. A közöskonyha megnyitását már *október hó közepére* tervezik s egyelőre *egy félévi próbaidőre alakul.*

EGYESÜLETI ELET.

(*) **Magántisztviselők közgyülése.** Az *Aradi Magántisztviselők Egyesülete* vasárnap délelőtt tartotta rendkivüli közgyülését a Központi Szállodában lévő hivatalos helyiségében.

A közgyülés első pontja az elnökség jelentése volt, melyet *Bokor* Alajos alelnök terjesztett elő. E szerint junius 9-ike óta, amióta tudnillik az az alelnök az egyesület ideiglenes vezetését átvette, az egyesület 32 alapitó taggal szaporodott. Ezeken kivül 60 pártoló, 34 rendes és 12 költaggal szaporodtak. Az egyesületnek a Központi Szallodában hivatalos helyiséget béreltek, amely egyrészt a tagok kényelmét szolgálja, másrészt pedig a kartársi összetartást van hivatva előmozditani. Az elnökség jelentése elhangzása után *Bechnitz* Gábor választmányi tag állott fel és méltatta Bokor alelnök eddigi önfeláldozó munkáját, aki különösen a taggyüjtés révén biztositott az egyesületnek nagy előnyöket s egyáltalán lehetővé tette az egyesület működését és hivatása teljesitését. Inditványára az alelnöknek jegyzőkönyvi köszönetet szavazott a közgyülés. A tárgysorozat második, kiemelendő pontja az *elnökválasztás* volt. Ennek tartamára a közgyülés vezetését *Földes* Soma választmányi tag vette át, ki a választmány megbizásából ajánlja *Bokor* Alajos megválasztását. Olyan vérbeli magántisztviselőt teszünk elnökünkké — ugymond — aki kiváló kvalitásainál s a pályánkon eltöltött évtizedeken szerzett értékes tapasztalatainál fogva elsősorban hivatott az elnöki szék betöltésére. Elrendeli ezután a titkos szavazást, melynek eredményeként Bokor Alajost hirdeti ki egyhangulag megválasztott elnöknek. Az uj elnököt küldöttség hivta meg a közgyülési terembe, hol is a tagok hosszas és lelkes éljenzéssel fogadták. *Földes* Soma üdvözlő szavai után az el-

Barabás Béla dr.

országgyülési képviselő

ünnepi beszéde

Pusztaszeren, 1907. szeptember 15-én az országos Árpád-ünnepélyen.

Véreim! Magyarok!

Ilozott Isten titeket kedves atyámfiai, akik utnak indultátok az ország nagy tanácsának székhelyéről, virulo szép városaink falai közül, az úri kastélyok tornácos udvaraiból, magyar nép lakta községeink cserepes és nádtetejü házaiból, távoli és közeli falvak egyszerü szalmafedeles viskóiból, avagy kutágasos kis tanyáitokról s eljövétek hintókon, kocsikon, szekereken, lóháton avagy gyalogszerrel, hogy egybeseregeljünk ünnepre itt ezen a délibábos rónán, első fejedelmünk, honalapitó Árpád apánk nagy nevének dicsőitésére.

S akik eljövétek s elhozátok magatokkal a magyar nép szive dobbanását, legyetek üdvözölve, legyetek köszöntve!

Hol vagyunk?

Megfelel reá ez a nemzeti emlékszobor, megfelelnek reá a századok viharát átélt szent épületnek pusztuló romjai, megmondja ezt tinektek e sikon minden fa, minden füszál, minden rög és minden porszem:

„Pusztaszer a nevem, itt szerzett törvényeket Árpád hőseivel s a hont biztos alapra tevé."

Midőn itt egybegyülekezénk, legyen cselekvésünk eleje a kegyeleté. Kerek ezer esztendővel ezelőtt halt meg honalapitó Árpád apánk. Ősi szokás szerint temették el egy kis folyó kutfejénél, mely kőmederben folyt le Etele városába. Hamvai felett később a magyarok megtérése után egyházat épitettek s Fejérnek nevezték azt el.

Gyenge szemünk fussa át az időknek távolát, lelkünk képzeletét turulmadár szárnyalása vigye oda az ó-budai határba. Álljuk körül egykét pillanatra Árpád apánk kőkoporsóját.

Nem a mai érdekvilág hangján fohászkodom ott, hanem elővesszem az avult valót, nyelvemlékeink legrégibb maradványát a „Halotti beszédet és Könyörgést", imádkozásképen mondván abból, amint következik:

„Látjátok feleim szemetekkel, mik vagyunk. Por és hamu vagyunk ugyanis. Mennyi malasztban teremté elé isten a mi ősünket Ádámot, aki nemcsak magának, hanem egész fajának halált evék. Ezért haraguvék az Isten és beleveté őt e gyötrelmes világba és lőn halálnak és pokolnak fészke és az ő egész nemének. Kik azok? Mi vagyunk, ahogy ti is látjátok szemetekkel. Mert egy ember sem kerülheti ki e sirvermet, mert mind ahhoz járók vagyunk. Könyörögjünk szerelmes barátim, imádkozzunk Árpád apánk, ős fejedelmünk lelkeért, kit az Ur ezer év előtt a hamis világ tömlöcéből kimente, kinek akkor portestét temették, hogy az Ur őt kegyelmével, Ábrahám, Izsák és Jákob kebelébe helyezze és az itélet napja elkövetkezvék, őt minden szentei és boldogjai között jobbjára iktatni élessze föl. És ti benneteket is."

Ez ős imának kegyeletes szavai legyenek a mi ezer éves nagy halottunk emlékének szentelve, ugy a miként az hagyományként szállott reánk.

Mi azonban nem gyászünnepre gyülekezénk egybe, hanem elzarándokolánk ide Pusztaszerre, az ezer év előtti első alkotmányozó gyülés szinhelyére, hogy a régi fénynél gyujtsunk uj szövétneket, hogy a letünt ezer évnek s abban sok keserüségteljes századoknak tanulságaiból önérzetet, bátorságot, vigasztalást meritsünk, uj reményeket fakasszunk.

S mikor kegyeletes szavunk elrebegte az imát, hogy legyen áldott az ezeréves halott, akkor szivünkben ébredjen fel a legszentebb kötelességnek szava: tovább fáradni, dolgozni és küzdeni, hogy legyen boldog, szabad és független az örökkön élő nemzet!

Ezer esztendő! Kimondani is sok. Nézzünk csak szét a nagy világba, mennyi minden történt azóta, milyen nagy változásokon mentek keresztül országok és nemzetek.

Vajjon merre és hol vannak azok az államok és népek, amelyek nemcsak léteztek, de nagyok, erősek, hatalmasok is voltak, amikor Árpád fejedelem ezer év előtt végezte be honfoglaló munkáját? Voltak, nincsenek. Elpusztultak a föld szinéről, vagy átváltoztak határaikban, nyelvükben, szokásaikban.

Avagy merre és hol voltak akkor a mostani nagy, erős és hatalmas államok, amelyek kedvteléssel kicsinyelnek le bennünket, mikor már Árpád apánk állandó otthont, hazát teremtett népének? Nem is léteztek.

Az akkor volt országok és nemzetek közül ma már egy sincs, a maiak közül pedig még nem volt egy sem.

Egyedül a magyar volt akkor is és Istennek hála, létezik ma is! Egyedül a magyar az, amely ugyanazon helyről és határok között ugyanazon nyelvvel, szokásokkal, törvényekkel és erkölcsökkel nézte végig más népek, országok pusztulását, változását, ujraalakulását, keletkezését. Egyedül a magyar az, kinek nem volt fajrokona, testvére, nemzeti összeköttetése s aki ezer év óta tudatában van annak, hogy a nagyvilágon e kívül nincsen számára hely. Egyedül a magyar az, amely századok viharával dacolt, hogy megtarthassa állami szerkezetét, megvédhesse nemzeti jellegét, egyéniségét, függetlenségét s a világ nagy forgatagában s vészek között képes volt megmaradni államnak és megmaradni magyarnak.

Ennek a fentartó erőnek, hatalomnak, szivósságnak és ellentálló képességnek Te voltál ősforrása: Árpád, s te voltál meg nem rendülő alapköve: Pusztaszer!

Ezer évnek elmulása után is visszaragyognak reánk Árpád küzdelmes csatáinak dicsőségei és honalapitó nagyságának bölcsessége, amelyek husz éves fejedelemségének rövid idejét betöltötték.

Vessünk csak egy pillantást az ezer éves ragyogó mult ez arasznyi idejére, hogy lelkünkben megelevenedjék a honalapitó Árpádnak fényes alakja.

Segitségül hivom a történetirót, a krónikást, a lantost, hogy egy-két vonással meglathassuk az etelközi vérszerződést, Árpád fejedelemmé választását, a pusztaszeri alkotmányozó gyülést.

Lehet, hogy amit elmondandó vagyok, csak a képzelet szüleménye, talán a költő alkotása, avagy a krónikás elbeszélése, de az kétségtelen, hogy az el nem vitatható való meg van: Árpádnak honalapitó alkotása, a ma is élő Magyarország.

A hetumogerek törzsvezérei: Álmos, Előd, Kund, Ond, Tas, Huba és Töhötöm, saját törzseik felett állva szerte kalandoztak s fej nélkül, egységes irány nélkül vezették seregeiket, vivták harcaikat. Hamar belátták azt, hogy a csatákon győzni, tartományokat meghóditani nem elég, — hanem azokat meg is kell tartani és védeni. Ez pedig csak ugy lehetséges, ha a hetumogerek törzsei egyetértenek, egyet akarnak s egy vezér rendelkezéseinek vetik alá magukat.

És a vezérek maguk jövének össze s létrehozták azt a hat pontot, amely ősalapját képezi ma is, az ezeréves Magyarország alkotmányának, amelyet az etelközi vérszerződés neve alatt ismerünk s amely a krónikás szerint az ősőknek Istentől sugalt kezdetleges bölcsessége vala.

Szerkezzte pedig következő:

I. Hogy a fejedelem mindaddig a Magog, azaz Álmosnak, Ugek fiának családjából választassék, mig csak e család fennmarad.

II. Hogy a szerzemény akár békés, akár harcias foglalás, vagy martalék legyen az, a nemzet közös birtokának tekintessék.

III. Hogy a nemzet főbbjei, kik a fejedelem választásában közvetlen részt vettek, s őt szabad akaratukból megválasztották, mint szintén azoknak fiutódai, a fejedelem tanácsából s ország hivatalaiból ki ne rekesztessenek.

IV. Hogyha valaki ezek maradékai közül, hütlenségi bünt követne el a fejedelem ellen, vagy viszálkodást szitana a fejedelem s rokonai közt, halállal haljon s vére ontassék ki, miként a teendő eskükor az esküvők vére folyt.

V. Ha valaki Álmos utódai, vagy a vezérek s más előkelő közül bárki, az eskü pontjait megszegné, azt a nemzet átkának sulya érje mindenkorra.

VI. Ha valaki akkor, mikor az országban felkelés jeléül a véres kard körülhordoztatik; s a hirnök, Isten s a magyar nép nevében, a férfiut harcra szólitja s elmulasztásának elfogadható okát nem adja, annak teste ketté hasittassék, vagy szolgaságra jusson.

Mikor a hetumogerek törzsvezérei e pontozatokba beleegyeztek, akkor az a kérdés merült fel, ki legyen hát a törzsek felett álló fejedelem, akinek akarata és bölcsessége vezesse további utjaikon a harcok tüzében edzett magyarokat.

A kazárok nagy khánja az ő vejét, a vezérek legidősebbikét Elődöt óhajtotta, de ez kitért előle s maga helyett a korban utána következő Álmos vezért emlegette, de mikor hajlott kora miatt ezt sem látták a vezérek alkalmasnak, akkor Előd igy kiáltott fel:

— Igaz, hogy Almos öcsém is leélte már a napok javát, de van egy kitünő fia Árpád, kinél éles észre, vitézségre s becsületességre egyikünk sem különb, az egész nemzetben. Ez is meglett koru férfiu, de nem öreg, s aki nálunk egy szál kardot tud emelni, imádja őt.

És egy napon összegyült az egész magyar nemzet. Ott voltak a vezérek, a külön elverőcézett tágas körben. Ott voltak a harcosok, akik fegyverfenve sóvárogtak a csaták riadásai után. A mennyire a szem látott, toporzékoló lovakon, kardokkal, nyilakkal puzdráikban, kopjákkal, s parittyákkal felvegyverkezve a magyar, kun és kabor lovasság, lobogó zászlóik vigan örvényeltek a reggeli szellőben. És ott volt közel és távolban a nép is, amely már hajnalban nagy vidékekről kezdett tódulni. Valódi karavánok voltak ezek, szekerekkel, felmálházott tevékkel, öreg és fiatal nőkkel, férfiakkal, gyermekekkel, melyeknek zsibongását távolból lehetett hallani.

Egyszer csak Álmos tanyája felől sajátos hadizene szólalt meg, messze tőlük a felállitott seregben trombiták, kürtök és tárogatók fogadták az üdvözlést s feleltek arra.

Álmos hófehéren öltözve, csillogó mellvérttel, melyet ősz szakála majdnem egészen elfödött, jelent meg a láthatáron. Jobbján jött Árpád, a nép kegyence festői sisakban, ragyogó pikkelyes hadümegben, mindketten lóháton, keleties fénnyel felkészülve.

A táltosok és jósok hosszu talárjaikban s fődetlen fővel, gyalog haladtak a vezérek után, megható csoportozatot képezvén, mely előtt a nép önként meghajtotta fejét.

Mikor a nemzet nagyjai és vénei együtt

voltak, a hetumogerek elől, mellettök legközelebbi firokonaik s ezek közt legékesebb mindegyiknél a daliás Árpád.

Leszálltak lovaikról, Álmos kezével intett, a harsonák szóltak ujra s lovas és gyalog fegyveresek csoportozatról csoportozatra lassankint a csendet helyreállitották. Miként előbb senki sem tudott hallgatni, hiszen szive oly tele volt, most egyszerre majdnem siri csend lőn, melyet csak egy-egy lónak nyeritése s egy-egy csittitó feddés szakitott félbe.

Ekkor a táltosok közt a legidősebb, a legtekintélyesebb, szép agg alak fehér talárban a kör közepébe lépett s arccal kelet felé fordulva, tudtára adta az egybegyülteknek, hogy Isten szava s a magyar nép akarata az, hogy a nemzet magának fejedelmet válasszon s ezután, vezérek és nép, egynek engedelmeskedjenek.

És folytatá: Ha fejedelmet választ magának a nemzet, szükség, hogy ez törvény s igazság szerint uralkodjék s hogy az értelmesebbeknek szava legyen a tanácsban. Ime a törvény, melyet a magyar nemzet magának örök időkre ad. Azután csendesen, de érteljes hangon elmondotta a megegyezett hat pontot és kérdezé: Akarja-e a magyar nemzet a törvényt elfogadni?

A görcs leolvadt a keblekről, az ajkak felnyiltak, a kardok kirobogtak hüvelyeikből, a zászlók meghajoltak s egy egetrázó kiáltás, összhangzó, mintha egy torokból jönne, hasitá át a levegőt: Akarjuk!

Miután a vihar lecsendesedett, a táltos ujra szólt: Akar-e a nemzet magának fejedelmet választani? — Akarunk! Akarunk! dörgött fel. hogy a föld rengett beléje.

Akkor a táltos a hét vezérhez fordult és szóla: Isten és a nemzet nevében ki legyen a mi fejedelmünk?

A hét vezér előbbre lépett s Előd, a legkorosabb felkiáltott: Magog utódja, Álmosnak, Ugek fiának vitéz fia, Árpád legyen a mi fejedelmünk!

Mihelyt e név ki volt mondva, a puszták erős fiai minden oldalról a sorompók felé tódulva kiálták harsányan: Árpád legyen a mi fejedelmünk! Olyan volt ez az egységes felkiáltás, mintha valóban Isten szava zengett volna el a nép ezer meg ezer ajkairól.

A férfiak süvegeiket csóválták, kardjaikat, buzogányaikat forgatták fejeik fölött s az egész jelenetnek valami lázas, felmagasztalt tekintete volt. Az anyák gyermekeiket emelték föl, hogy ezek a nép választottját láthassák, mig a táltosok a kimondott ige után földre borultak. imádván a magyarok Istenét.

A folyton hangzó örömkiáltások közepette széles ezüst pajzsot hoztak elő s a hetumogerek ráültetvén Árpádot, szivós, erős karjaikkal magasra fölemelték, körülhordták a sorompók szélén, hogy a nép őt jobban láthassa.

Árpád a pillanat dicsőültségének hatása alatt kirántotta kardját s a világ négy része felé forgatván meg azt, igy kiáltott fel: A világ bármely részéről jöjjön e nemzet ellensége, szembe szállok vele, Isten engem ugy segéljen!

Végre pedig egy roppant arany kantát hoztak a fejedelem s a hét vezér elé, majdnem szinültig megtöltvén azt a kulacsok bortartalmával, az áldomás ivásra.

De ez előtt a főtáltos ismét elmondotta az egyezkedési hat pontokat, mire a fejedelem, a vezérek s az előkelők magasra emelték a kezeiket s minden pontra külön megesküdtek, a nép pedig az eskü szavait ismételve, szentesitette azt.

Az eskü mélységes szavának elhangzása után, Árpád feltürte gazdagon, arannyal himzett hosszu bársony dolmányának ujjait, rövid tőrével felhasitván karját, néhány csepp vért eresztett az arany kantába, példáját a vezérek egytől-egyig követték. S mikor a vér egybekeveredett a borral, az ifju daliás fejedelem felemelvén két kezével a mázsás sulyu edényt, áldomást ivott belőle az uj törvényre, aztán atyjának Álmosnak ajkaihoz közelitette a kupát, ki hasonlóan ivott abból. Utána a hajlott koru Előd és sorba a többi vezérek ittak.

Igy jött létre a vérszerződés, igy válaszották meg Árpádot fejedelemmé, igy végződött az egygyéolvadt magyar nemzetnek első ünnepélye.

Mindezek Etelközben, a magyarok régi hazájában történtek, ahonnan Árpád csakhamar kivezette nemzetét. Elindult talányos tájak felé, ahol sejtette Attila és Bajánnak régi országát, hogy azt mint ősei birtokát hóditsa vissza saját nemzetének. És Árpádnak seregét az a tudat, hogy földet, hazát, otthont kell szerezni karjaiknak erejével, kardjuknak élével, nyilaiknak hegyével, — felvillanyozta őket, bizalommal, harci vágygyal töltötte el apraját, nagyját.

Néhány évi küzdelem után darabonkint hóditotta meg Árpád fejedelmünk ezt a földet, a melyet midőn elvégezvén, akkor Árpádnak szive tágult, honn volt végre, mert ősei hamvain járt, s történelmi dicsőség lége legyezte homlokát.

Az utolsó végzetes győzelem után Árpád kipihentetvén seregeit, eltemettetvén halottait, kimozdult táborából s a Körtvélytó felé intézte menetét. A Gyümölcsény erdő közelében Árpád ujból táborba szállt s miután a Duna és Tisza közti gazdag sikságok kezében voltak, megállott, mert eljöttnek hitte az időt, mint Attila örököse, s a hun birodalom tekintélyes részének ura, hogy a meghóditott uj hont rendezze, felossza és szabályozza. Igazi honalapitó volt ő, aki népe addigi életmódján és gondolkozásán felül emelkedve, felismerte azon határokat, melyek között ez a hon, a legnagyobb válságok és csapások közt is fenmaradhat.

Ez okból Árpád fejedelem minden szükséges készületeket megtétetett, hogy egy alkotmányozó gyülés s a késő maradékokra kiható nemzeti cselekmény illő fénnyel és ünnepélyességgel hajtassék végre. Fejedelmi meghivással hirnökök járták be a régi vezér-családok tagjait, a tanácsban és a csatatéren magukat kitüntető előkelőket, a seregeket s az összes népeket, nemcsak a magyarokat, hanem azokat is, amelyek velük szövetkeztek, vagy meghódoltak s ezután testvéries egyetértésben kivántak együttélni. A magyar már akkor is testvérileg törte meg kenyerét az idegennel, s adott neki, hadd igyék borából. A költő is elmondja Árpádról:

„Mig sas szemével a jövőbe néz,
Megfontolás vezérli bölcs szavát:
Ne sujtsa vértefojtó fegyverünk,
Ki kész velünk megvédni e hazát."

Az első magyar országgyülésre kitüzött napon, — roppant kiterjedésü, minden oldalról nyilt sátorba gyültek össze ősatyáink.

A hosszu perzsiai szőnyegekkel boritott asztal köré ültek a nemzet atyái, mig az erőteljes honalapitó leemelt sisakkal az asztal élén foglalt helyet. A sátor, vagy inkább szövetpalota körül tágas tér volt hagyva, hol ősi szokás szerint a lovászok uraiknak csillogó cafrangokkal, ékes csujtárral hálózott paripáit jártatták.

Messze e körön tul, mennyire a szem elláthatott, a legkülönbözőbb szinezetü s alaku kép tárta föl jeleneteit.

És a sátorban kezdetét vették a tanácskozások. Megismételték az etelközi vérszerződés pontjait azzal, hogy az első pontban kifejezetten Árpád nevét emlitik tel, akinek családjából választandó a fejedelem, mindaddig, mig a család fenmarad.

E tanácskozások további folyamán, amelyet 34 napig tartottak, többé nem a nemzet egyesitéséről, nem a fejedelem választásáról, s nem az alkotmány sarkpontjairól volt szó, mert mindezek meg voltak már, de őseink előtt ennél nehezebb, ha nem is fontosabb feladatok állottak.

Törvény kellett az országnak, mely szerint az igazságot ki lehessen szolgáltatni. Köz- és magánjogokat kellett körülirni s megállapitani. A rosszat elfojtó s büntető polgári igazság kiszolgáltatásának medret kellett ásni s végre elhatározni, kihez folyamodjék s minő indokokra alapitsa igényeit, vádjait s követeléseit. Szóval rendet, igazságot, fegyelmet kellett előteremteni s a rossznak minél szigorubban utját állni.

A harmincnegyedik nap reggeli óráiban minden tisztában, minden rendezve s elintézve volt. És azt a helyet, hol mindezeket elrendezték vala, a magyarok tulajdon nevükön Szernek nevezték, minthogy itt vették szerbe az országnak minden dolgát s mert a haza itt nyerte szervezetét.

Ime Árpád fejedelem és harcos népe ezer év előtt nemcsak területeket, országokat hóditottak meg vitézségükkel, de bölcseségükkel itt a szeri pusztán hazát is alkottak a magyarnak.

Ez a haza ma is él, ma is megvan, ma is a miénk. És a miénk ezer év után az az alkotmány is, amelynek ősalapját itt rakták le s a miket a későbbi századok viharai alatt, azoknak dicsőségei és szenvedései közben őseink reá épitettek. Senki másé, csak egyedül a magyar nemzeté!

Hála neked magyarok hatalmas Istene, hogy mi, a dicső ősöknek, a nagy elődöknek méltatlan utódai eljöhettünk ide, visszhangját adni a pusztaszeri alapalkotásoknak.

Nem Árpádnak, nem a multak őseinek van szüksége ez ünnepre, a nemzeti emlékek istápolására, hanem nekünk, gyengeségre hajló utódoknak. Kicsinységünk tudatában is büszkén nézünk fel reátok:

„Hazám dicső nagy ősei,
Ti földet rázó viharok,
Kik egykoron a porbaomlott
Európa homlokán tomboltatok."

Tiétek a multnak minden dicsősége, minden alkotásnak eredménye. De kijutott a kötelességből, a munkából nekünk is, a kétséges jelenben s a sivár valóban élő nemzedéknek, mert az ősöktől öröklött magyar hazát és a szent hagyományokat nemcsak szeretni, megbecsülni kell, de azokat meg is kell védeni, meg is kell tartani.

Az ősök szellemének s a magyar nép élő lelkének erejével vissza kell hóditani Magyarországot önmagának, vissza kell hóditani minden idegen befolyástól, minden csábitó megtévesztéstől. S lehet, hogy a honfiui kötelességnek lelkiismeretes munkája közben, vagy a nyers erőnek durvasága, vagy alattomos cselszövények, vagy mesterségesen élesztett viharok ujból megfenyegetik ősi alkotmányunkat, jogainkat, törvényeinket, nemzeti szokásainkat, de az nem lehet, hogy ezekből bármi is alku tárgya legyen, vagy azokat félremagyarázzák, eltiporják, megsemmisitsék. Én bizom még az őserőben, az elszánt akaratban s abban a néplélekben, amely idehozta a magyarok ezreit, hogy vágyaink, törekvéseink és küzdelmeink egy szent fogadalomban egyesüljenek. Én bizom abban is, hogy az ujabb megpróbáltatások nehéz napjaiban akadni fog még erőslelkü magyar, aki ujból megszólaltatja Lehel vezér kürtjét s akadni fog még erős kar, amely Botond vezér buzogányával döngetni képes a berozsdásodott kapukat.

Véreim, magyarok!

Nézzetek fel Árpádra, aki nekünk hazát adott, aki ölébe teszi győzelmi kardját, sas

szeme figyelemmel kiséri az élő nemzetet, mintha igaz volna a népköltőnek ez a képzelete:

„És ha egykor széjjelnézvén,
Nagy bajt látna az ő népén,
Föltámadna haddal, vészszel,
Buzogánnyal, kelevésszel.
Kifenné majd nehéz kardját,
S e hont ujra elfoglalná.“

Árpád fejedelmünk nagy szelleme őrködik mindenütt felettünk. Nemcsak itt Pusztaszeren, hanem szerte az ország kiváló pontjain.

Ott van Latorca völgye felett a munkácsi emlék s Nyitra mellett a Czoborhegyi müremek turulmadaraikkal. Ott van a Duna és Száva egybefolyásánál, a Hunyadiak rombadőlt vára helyén Zimony mellett, Hungária köszobra. Ott van a nevezetes három halom közepén a pannonhalmi emlék, amely a honfoglalást szerencsésen befejező bánhidai csatatérre tekint alá. És ott áll őrt az ország keletén a brassói Czenkhegyen, nyugaton pedig a Duna s a Morva összefolyásánál a dévényi tetőn egy-egy Árpádkorabeli közvitéz, mintha csak az ősök szelleme és erős karja őrködnék e haza határai felett, készen a harcra, készen a védelemre. És ott áll elenyészhetetlenül Árpád apánk emléke, — minden becsületes magyar ember szivében.

Ez az ünnep ne vesszen el nyomtalanul lelkünkben, de erősitsük meg hazánknak tartozó szent fogadalmunkat a honfiui kötelesség teljesitésére s ne engedjük, hogy a mi szavunk, a pusztában kiáltónak szava legyen.

Emeljük fel e helyen is a nemzeti függetlenségnek zászlaját, hogy azt szent hevülettel s erős karral vihessük a küzdelembe.

Nézzetek e zászlóra ti öreg emberek, ti őszbeborult alakjai e nemzet mesés korszakának s küldjétek e zászló után apai áldástokat.

Nézzetek e zászlóra ti gyermekek s összetett kicsiny kezeitekkel küldjétek e zászló után ártatlan lelketek imádságát.

Nézzetek e zászlóra ti nemzetem asszonyai leányai s szivetek szeretetével szórjátok e zászló után minden virágotokat.

Apai áldással, gyermekek imájával kisért s honleányok virágaival diszitett zászlónkat pedig hajtsuk meg Árpád apánk emléke előtt, hogy e zászlónak utja dicsőséges, Magyarország szabad és független legyen!

Magyarok hatalmas Istene!

Tekints e zászlóra, tekints a mi becsületes törekvéseink és küzdelmeinkre. Nézd itt alant ezt a magyar néptengert s lásd meg, hogy az ősvértől duzzadó érzelemhullámok miként törnek fel Te hozzád.

Áldd meg a mi ünnepünket.

Áldd meg az ezer év óta elhalt Árpád apánknak emlékét s áldd meg az ezer év óta élő Árpád nemzetét, — ennek minden igaz, jóravaló hü fiát és leányát.

Áldd meg ezt a földet, amelyet Árpád apánk ezer év előtt nekünk megszerzett és reánk hagyott.

Áldd meg hegyeinket, bérceinket, völgyeinket, rónáinkat, pusztáinkat, erdeinket, vizeinket. Áldd meg állatainkat, növényeinket, ásványainkat, gabonáinkat, veteményeinket, kenyerünket, borainkat. Áldd meg palotáinkat, házainkat és kunyhóinkat s mindazokat, akik hatalmasok és gyengék benne élnek, benne laknak.

Áldd meg az édes anyákat és áldd meg a gyermekeiket.

És áldd meg az ország ügyeinek intézőit, a köztevékenységben önzetlenül fáradozókat. S az idők folyamán végzendő nemes alkotások, nemzetet fenntartó intézkedések eredményeként engedd oh magyarok Istene megérnünk azt, hogy minden ember, legyen ember és magyar, akit e föld hord s egével betakar.

Legyen áldott az ezeréves halott, legyen boldog az örökkön élő nemzet!

Az uri társaságok
kedvelt pezsgője,
kapható
minden elsőrendő füszerkereskedésben, kávéházban és vendéglőben. 264

Nagymennyiségü
maculatura
jutányos áron
eladó.
Bővebbet a kiadóhivatalban.

Városi hirdetmények.

498—1907. gsz.

Árverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke az Arad és Ujarad közötti csolnakátkelési jognak 1907. évi november 1-től kezdődőleg az Uj-Arad felé vezetendő vashidnak forgalomba helyezése napjáig leendő bérbeadása iránt folyó évi szeptember hó 23 án d. e 10 órakor árverést tart.

Kikiáltási-ár: 16607 kor. 77 fillér évi haszonbér.

Bánatpénzül letendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban a városi pénztárban.

Az árverésen részt lehet venni szóbeli és irásbeli ajánlatokkal.

Az irásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árverés megkezdése előtt nyujtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénznek a városi pénztárba történt letételét igazoló jegy mellékelve van s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a városháza 104. sz. szobájában az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad szab. kir. város gazdasági székének 1907. évi szeptember hó 9-én tartott üléséből.

Kiadta:
Zubor Andor, s. k.
aljegyző.

Krausz Paulin

könyv- zenemű és papirkereskedése és 100.000 kötetes kölcsönkönyvtára

Atzél Péter-utca. (Szinház épület)

Uj és használt
tankönyvek
utóbolak tiszta, kifogástalan állapotban
félárban!

Rajz- és irószerek
valamint egyéb
iskolai kellékek
az összes helybeli tanintézetek részére.
Honi gyártmányu
rajztömbök, rajzeszközök
(körzők) festékek
elsőrendü minőségben és a legjutányosabb árakban.

Szépirodalmi és ifjuságí müvek
nagy készlete.

Makzórok és imakönyvek
dus választékban.

Uj! „DIAPHANIE“ Uj!
(üveg-festés utánzat) változatos mintákban.

Az összes bel- és külföldi
folyóiratok és divatlapok
bérletben és füzetenként.

Egy teljesen uj karban lévő Pallas Lexicon (18 kötet) 120 korona. Egy klasszikus Arany biblia 150 korona helyett 75 koronáért kaphatók.

Kölcsönkönyvtári bérlet: havonta 1 kor. kötetenkint 80 f.

Kiváló tisztelettel
Krausz Paulin
könyvkereskedése. 2087

Wolf János

úri és női cipész

Arad, Weitzer János-utca Minorita-p

Elvállal minden e szakmába vágó munkákat a legszebb kivitel s a legujabb divat szerint. Továbbá elvállalok abnormis lábakra **ortopád-cipők** elkészitését, valamint az önkéntes uraknak előirás szerinti **bakkanes vagy csizma** elkészitését elvállalom, azon reménynyel, hogy a legnagyobb igényeknek megfelelek.

Tisztelettel

586 **Wolf János.**

Az izraelita templom sarkán

nagy használt és uj butor raktár.

Veszek

a legnagyobb árban uraságoktól használt **férfi ruhákat, szőrme** és **utazó-bundákat,** továbbá **használt háló és ebédlő,** valamint **konyha-bútorokat, Wertheim cassát, jégszekrényt, lószerszámot, nyergeket, fegyvereket, kis és nagy mérleget, bolti állványokat, öcska vasat, rezet, ólmot** és mindenféle **fémtárgyakat, régiségeket,** akármily kicsiny vagy legnagyobb mennyiségben.

Ezen felsorolt minden egyes tárgyak a legszebb kivitelben és a legolcsóbban minden nap megkaphatók.

Kivánatra házhoz, vagy vidékre levélbeli meghivásra rögtön megyek.

Szabóság és kész férfi-ruha üzletem **Asztalos Sándor-utca,** Grat ner-féle házban, butor-raktáram **Árpád-tér 5. szám,** az izraelita templom sarkán.

Tisztelettel 700

Herzfeld Gyula.

Könyvkötészetünkben

egy ügyes fiú

tanulónak

felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Világos község elöljáróságától.

Világos község

elöljáróságánál

azonnal alkalmazást nyerhet

egy

végrehajtási teendőkhöz értő

egyén

80 korona havi fizetés mellett.

Személyesen jelentkezők előnyben részesülnek. 2201

Világos, 1907. évi szeptember hó 14-én.

Elöljáróság.

Fogorvosi

és

fogtechnikai müterem.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesiteni, hogy Aradon, **József főherceg-ut 1. sz.** házban

fogorvosi és fogtechnikai

mütermet nyitottam, a hol minden a szakmába illő müteteket pontosan és és jutányosan végzek.

Kiváló tisztelettel

VAJDA BENŐ

1572 fogorvos

N. é. közönség b. figyelmébe!

Tisztelettel értesitem a t. közönséget, hogy **Sárossy-utca 2. szám alatt**

uj szücs mühelyt

nyitottam.

Elvállalok női kabát, boá, muff, sapka, utazó-bunda, lábzsák, mindennemü felcsisek, tepik, állattömések, stb. gyors és pontos, valamint jutányos árban való készitését, oly módon, amely versenyképessé tesz bármely elsőrangu üzlettel.

Szakmamban való képesitésemet a bel- és külföld nagyobb városaiban szereztem s utóbb Aradon Mayer M. szücs üzletében huzamosabb időn át közmegelegedésre gyakoroltam, s ugy a helybeli és vidéki közönség izlés t volt alkalmam elsajátitani. Rendelőim 25% munkaá kedvezményben reszesülnek. 2 50

Kegyes pártfogásért esedez

Beregszászy Lajos, szücsmester.

Hámory-gazdaság

ajánlja sajáttermésü

nemesfaju

sárga és görög

DINNYÉIT.

Kaphatók: 1980

Deák Ferenc utca 3., az udvarban.

MUNK R. ÉS TÁRSA

KARÁNSEBES.

Hordó-, parkett- és faárúgyár

ajánlja készitményeit:

bükk- és tölgyfa-parketta

legjobb kivite ben, kartelen kivül,

fagyapot

szőllő- és gyümölcs csomagoláshoz,

állványok, szőllő- és gyümölcs eltartásához.

Különlegesség: 1948

téglaszáritó keretek

hornyolt és hódfarku téglák száritásához.

Sok millió előkelő urhölgy használja a világhirü

Földes-féle

Margit-Cremet,

mely zsirtalan, ártalmatlan s rögtön szépit.

A Földes-féle MARGIT-CREME gyorsan és biztosan ható ártalmatlan szer **szeplők, májfoltok, bőratkák, pattanások, kiütések** s mindennemü **bőrbaj ellen.** A világ legelőkelőbb hölgyei használják és elragadtatással beszélnek annak páratlan és csodás hatásáról. Egy tégely elhasználása után erről mindenki meg fog győződni.

Készíti:

Földes Kelemen gyógyszerész Aradon.

Főraktár: 308

Török József gyógyszerésznél Budapesten.

Kapható a világ minden nagyobb gyógyszertárában.

Csodásan és rögtön hat

lábizzadás ellen

Dr. Tsajkovszky-féle szer

Ha ezen folyadékkal naponta egyszer megnedvesitjük a lábakat, akkor kétszeri alkalmazás után teljesen és biztosan megszünik a cipők, illetőleg a lábak undoritó büze.

Egy üveg ára 1 korona.

Főraktár: 288

G. Földes Kelemen

gyógyszerésznél

Arad, Deák Ferenc-utca.

Permetező javitások elfogadtatnak

M. kir. szabadalmazott

Borszivattyuk

s hozzá való legjobb minőségü gummi csövek legolcsóbb gyári árakon.

A szivattyu hengerből a bor utolsó cseppig kifolyik, a szőlő magvai, héjak és egyéb tisztátlanságok azonnal továbbittatnak, ezáltal a szivattyu nem romlik és a bort nem rontbatja, a gépezet jó működése ért 8 évi jótállás, ingyen javitás

Tüzi fecskendők

Bolyó szelepekkel. Községeknek legalkalmasabb, mert homokos és sáros viz használatánál sem tagadják meg a szolgálatot, — a gép jó működése ért 8 évi jótállás (ingyen javitás), hozzá való országos egységes csavarok és a legjobb minőségü bőr, gummirozott kendercsövek és legolcsóbb árban.

Kutak

a hozzávaló

csövekkel

olcsóbbak és jobbak, mint bármely belföldi vagy külföldi gyárban.

Hönig Otto

m. királyi szabadalmazott tüzi fecskendő és szivattyu készitő. 296

Arad, Rákóczi-utcza 27. sz.

nök ismertette programját, mely az egyesület céljaiért folytatandó, a főnökök és magántisztviselők érdekeit harmonikusan egybeolvasztandó munkálkodásban merül ki.

Este a Központi Szálló téli kerthelyiségében az ui elnök tiszteletére társasvacsora volt, a melyen *Jellinek* Henrik dr., az Aradi Magántisztviselők Egyesületének ügyésze, *Bokor* Alajos, *Ráskai* Miksa, *Faragó* Rezső, *Behnitz* Gábor és mások mondottak felköszöntőket. A társasvacsoráról üdvözlő táviratot küldtek Kreutzer Lipót dr., a Magántisztviselők Országos Szövetsége főtitkárának.

(*) **Aradmegyei jegyzők dolgai.** Az *Aradmegyei községi és körjegyzők egylete* és nyugdij-intézete Aradon, a vármegyeháza kistermében szeptember hó 22-én, délelőtt 9 órakor választmányi és ugyanott délelőtt 10 órakor rendes őszi közgyülést tart. *Tárgysorozat*: I. Egyleti ügyek: 1. Az 1906. évi egyleti számadások megvizsgálása. 2. Országos központi egyleti közgyülésre megbizottak választása. II. Nyugdij intézeti ügyek: 1. Özv. *Zorád* Ferencné nyugdij-megállapitása és utalványozása iránti kérvénye. 2. *Argyelán* János nyugdij megállapitása és utalványozása iránti kérvénye. 3. Özv. *Szakács* Károlyné rendkivüli segélyezése iránti kérvénye.

A kiegyezés válsága.

Beck ismét előrántotta a junktimot.

A magyar kormány nem enged.

— Az *Aradi Közlöny* távirati értesülése. —

Arad, szeptember 16.

Megbizható értesülés szerint és a mai bécsi események egybevetéséből megállapitható az a sajnálatos tény, hogy a kiegyezés ügye ismét zátonyra jutott és egyelőre semmi remény sincs arra, hogy a vámszerződést mindkét félre megnyugtató módon perfektuálják. Az osztrák miniszterelnök ujból előhozakodott a junktimmal, de a magyar kormány éppoly állhatatossággal *visszautasitotta*. Minthogy semmi kilátás sincs az ellenfelek álláspontjának közeledésére: nem lehetetlen, hogy a holnapi tanácskozáson, amelyen Jekelfalussy és Josipovich kivételével a magyar kabinet *összes tagjai* résztvesznek, — *megszakitják a kiegyezesi tárgyalásokat.*

A szenzációs fordulatról az alábbi távirati tudósitás számol be:

Megbarátkoztatnak a kvótaemeléssel.

A kiegyezési tárgyalások most következő napjai elé egyre fokozódó várakozással néznek. Egy, a részletekbe is beavatott, kitünően értesült forrás a következőkben adja elő az ügyek mostani állását:

A tárgyalások középpontja gyanánt most a *kvótát* kell tekinteni. Osztrák részről állhatatosan *követelik a kvótának fölemelését*, minden további kompenzáció nélkül, kijelentve, hogy Ausztria és Magyarország politikai, gazdasági helyzete az arányszámok megváltoztatását szükségessé teszi.

Magyar politikai körökben elégtétellel veszik tudomásul, hogy a magyar kormány egyáltalában nem hajlandó ezt a követelést honorálni.

Hogy az álláspontok e különböző volta mégsem okoz merev ellentéteket, az onnan van, hogy felmerült ujra a kvótáért való kompenzáció kérdése. *Gazdasági kompenzációról* van szó ezuttal, arról, hogy szigoruan pénzben kifejezve megkapjuk a kiegyezés más terén *ugyanazt a pénzértéket*, mint a mit a kvóta esetleges kisebb felemelése képvisel.

A külkereskedelmi szerződések formájára nézve is készül megegyezés. Az alapja az, hogy egy személy, közösen, a két állam nevében köti ugyan meg a külföldi államokkal a kereskedelmi szerződéseket, de *külön-külön irja alá*, mint a két önálló állam meghatalmazottja.

Junktim nélkül nincs kiegyezés.

A kiegyezés valószinüleg hamarosan elkészül. Hogy Magyarországra nézve előnyös lesz-e, vagy hátrányos, arra nézve érdekes felvilágositásokat ad az az interviju, amelyet a *Neue Freie Presse* vasárnapi számában a vezércikk helyén közöl, s amelyben egy osztrák államférfiu, *valószinüleg Beck báró nyilatkozik* a kiegyezés kérdéséről.

Az államférfiu kijelenti, hogy csak abban az esetben képzelhető el a kiegyezés létrejötte, ha a magyar kormány nem kivánja az önálló magyar bankot, s ha beleegyezik a kvóta felemelésébe. Ezek nem uj kikötések, mert ezeket már a tárgyalások elején tudatták a magyar kormánynyal, s az beleegyezett azok tárgyalásába. *A bankszabadalom megujitása és a kvóta emelése nelkül* — mondotta a bécsi államférfiu — *a kiegyezésről egyáltalában szó sem lehet.*

A megcáfolt minisztertanács.

A félhivatalos *Bud. Tud.* jelenti:

A vasárnapra kitüzött magyar minisztertanácsról — amely később természetesen bizalmas jellegü miniszteri értekezletté redukálódott — minden cáfolat ellenére fentartották magukat a hirek mindaddig, mig ma azután a rideg valóság véget vetett nekik. A magyar kabinet összes tagjai közül ugyanis egyedül *Wekerle* Sándor miniszterelnök töltötte Budapesten a vasárnapot, aki egész nap a pénzügyminiszteriumban volt, anélkül, hogy valamelyik minisztertársát látta volna, annál kevésbbé, mert azok mindegyike a fővárostól távol, a vidéken tartózkodott.

Utóljára az a hir merült fel, hogy Wekerle *Andrássy* Gyula gróf belügyminisztert, az alkotmánypárt vezérét Budapestre hivta, hogy vele a legutóbbi minisztertanácsnak a kvótát illető határozataitól való eltérés dolgában tanácskozzék. Ilyen eltérés azonban egyáltalán nem történt, ugy hogy Andrássy Gyula folytathatta tőketerebesi tuszkulánumában az általános választójog érdekében megkezdett munkálatait, ami azonban semmiesetre sem zárja ki azt, hogy Andrássy Gyula a kellő pillanatban odahagyja birtokát és vállalja a felelősséget *a döntésért.*

A miniszterek Bécsben.

Wekerle Sándor miniszterelnök vasárnap délután 5 óra 15 perckor *Popovics* Sándor dr. államtitkár kiséretében Bécsbe utazott, hogy hétfőn, a délelőtt folyamán *Beck* báró osztrák miniszterelnökkel ismét érintkezésbe lépjen.

Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter, aki Solton töltöt e a vasárnapot és *Szterényi* József államtitkár csak hétfőn délben érkeznek Bécsbe, részt veendők a kiegyezés létrejövetelére célzó további tárgyalásokban.

A *Magyar Tudósitó* jelenti: *Wekerle* Sándor miniszterelnök és Popovics Sándor államtitkár vasárnap délután az 5 óra 10 perckor induló gyorsvonattal Bécsbe utaztak, hova este 9 óra 15 perckor érkeztek meg. A pályaudvarról egyenesen a magyar házba hajtattak.

Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter, *Szterényi* József államtitkár, *Lers* Vilmos osztálytanácsos és Pallay Sándor titkár kiséretében ma reggel 8 órakor Bécsbe utazott. A miniszter fogadására a pályaudvaron megjelentek *Marx* János máv. elnökigazgató helyettes, *Daróczy* Rezső állomásfőnök és Jakab Sándor párttitkár.

Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter, ki vasárnap este érkezett meg Szelnokról, szintén ma reggel utazott Bécsbe Bruckon át.

Engedmények a magasabb kvótáért.

A miniszterek ma délelőtt nem tartottak konferenciát. *Wekerle* egész délelőtt titkárával dolgozott. Wekerle és Beck csak délután fognak értekezni.

Ma leghatározottabban azt állitják, hogy a *kvóta emelése, melybe a magyar kormány más engedmények ellenében beleegyezett, 1911-től kezdve fog életbelépni.*

A kiegyezési tárgyalások az eddigi jelek szerint valószinüleg szerdáig fognak tartani. A részletkérdések ugyanis szerdáig tisztázódni fognak, s amennyiben ujabb tanácskozásokra lesz szükség, Budapesten fogják a tárgyalásokat folytatni.

Megszakitják a tárgyalásokat.

Beck báró osztrák miniszterelnök a mai tanácskozások folyamán kijelentette, hogy amint ő ugy az osztrák kormánynak, mint az osztrák parlament vezető férfiainak nézetét ismeri, a kiegyezési kérdést a bank- és kvótakérdések végleges elintézése nélkül *nem lehet dülőre juttatni.*

A magyar kormány azonban nem fogadhatja el ezt az álláspontot, mert nézete szerint a kiegyezés és a bank- meg a kvótakérdések között nem szabad junktimot fölállitani.

Mindkét oldalon kétségbe vonják, hogy a holnapi tárgyaláson létrejönne a közeledés. Valószinü, hogy már a holnapi nap folyamán *felbeszakitják a tárgyalásokat.*

Andrássyt is Bécsbe rendelték.

Wekerle Sándor miniszterelnök a déli órában *Beck* báróval két órahosszat konferált. A délután folyamán Wekerle beható tanácskozást folytatott *Kossuth* Ferenc, *Darányi* Ignác és *Zichy* Aladár miniszterekkel és 5 órától 7-ig ismét a két miniszterelnök tárgyalt egymással.

Andrássy Gyula gróf belügyminisztert táviratilag Bécsbe hivták.

Holnap a két miniszterelnök, a gazdasági szakminiszterek, továbbá *Apponyi* Albert, *Andrássy* Gyula és *Zichy* Aladár fognak közös tanácskozásra összeülni.

Félhivatalosan jelentik, hogy Andrássy nem annyira a kabinet tagjaként, hanem mint az alkotmánypárt vezére vesz részt a tanácskozásokon, éppenugy, mint Apponyi, akit mint a függetlenségi párt egyik vezérét vonták a tanácskozásokba.

Kiélesedett a helyzet.

A helyzet a mai napon *ujból kiélesedett* és jól beavatott forrás szerint *alig van kilátás* arra, hogy a legközelebbi időben a kiegyezést megkössék. Nincsen kizárva,

hogy a tárgyalásokat a holnapi nap folyamán *hosszabb időre megszakitják.*

Hivatalos körökben tagadják ugyan a helyzetnek kiélesedését, de a két miniszterelnöknek mai, majdnem öt órán át tartó tanácskozása, a magyar miniszterek hosszas konferálása, *Andrássy* Gyulának Bécsbe való citálása és végül az a körülmény, hogy ma az államtitkárok és osztályfőnökök már nem is érintkeztek egymással: mind olyan külső jelenségek, amelyekből arra lehet következtetni, hogy a kiegyezés kérdésében olyan ellentétek uralkodnak, amelyeknek elsimitása rövid időn belül nem intézhető el. Sőt *nincs kizárva, hogy ez az elintézés egyáltalán nem sikerül.*

HIREK.

Nagy Sándor dr. beszámolója.

Arad, szeptember 16.

A nagylaki kerület orsz. képviselője, *Nagy* Sándor dr. ma kerületének több községében beszámolót tartott *Kecskeméti* Ferenc, *Bakó* József és *Halász* Lajos képviselők kiséretében.

Nagy Sándor, akit mindenütt nagy ovációkkal fogadtak, beszámolójában a 48 as eszmék törhetetlen hivének vallotta magát, ismertette a kormány müködését és kiemelte, hogy tekintve a kormány átmeneti jellegét és nehéz helyzetét, feladatait mégis sikeresen végzi. Az általános választói jogról *Andrássy* Gyula gróf belügyminiszter az ősszel nyujtja be a javaslatokat a képviselőháznak. A kormány szivén viseli a kisemberek helyzetét és rövidesen a szociális törvények hosszu sorozata kerül megalkotásra. Az ipartörvény reviziója és egészséges birtokpolitika inaugurálása főfeladatai a kormánynak, amelynek eddigi alkotásai: a cselédtörvény, a tanitótörvény, a balesettörvény és a vasutastörvények megannyi jelei a kormány dicséretes munkájának. E kormányt támogatni fogja nemcsak ő, de minden magyar ember.

A képviselő beszédét mindenütt lelkesedéssel s a kormány éltetésével fogadták és végül bizalmat szavaztak neki. Élénk helyeslésseel kisérték a Nagy Sándor társaságában időző 48-as képviselőknek a beszédeit is.

A beszámoló-körutról *Kossuth* Ferenc és *Apponyi* Albert gróf miniszterek, *Justh* Gyulát és *Návay* Tamás főispánt táviratilag üdvözölték.

—

— **A trónörökös a királynál.** *Bécsből* táviratozzák: *Ferenc Ferdinánd* trónörökös ma délelőtt hosszabb kihallgatáson volt a királynál. Félhivatalosan azt jelentik, hogy e kihallgatásnak politikai vonatkozása nincs.

— **Az ügyvédi tanács aradi tagjai.** Az ügyvédi kamara választmányától és fegyelmi biróságától felebbezett ügyek másodfoku elintézésére az 1907. évi XXIV. törvénycik alapján tudvalevőleg *ügyvédi tanács* alakul, amelynek tagjait részint kuriai birákból, részint ügyvédekből az igazságügyminiszter nevezi ki. Minthogy a kinevezendő ügyvéd tagokat — vidéki kamaránként hármat hármat — a kamarai választmányok jelölik ki, az *aradi* kamara választmánya mai, *Szalay* Károly elnöklete alatt tartott ülésén választotta meg a három, ügyvédi tanácsba kinevezendő kamarai tagot. A A megválasztottak *Keresztes* Gyula dr., *Steinhardt* Mór dr. és *Avarffy* Ferenc, akiknek megválasztásáról már a napokban jelentést tesz a kamara az igazságügyminiszternek.

— **Az aradi román püspök a falvakban.** *Papp* I. János aradi görög keleti román püspök legközelebb egyházmegyéje több községében canonica visitatio-t tart; szombaton *Mondorlakon* és *Csicséren*, vasárnapon *Szabadhelyen*. A püspököt az egyházmegye több vezető férfia fogja kisérni utjában.

— **A szultán lemond?** *Rómából* táviratozzák: Egyik tekintélyes lap ma azt a hirt közli, hogy *a szultán lemondása befejezett dolog.* Legidősebb fiának, *Szelimnek* születése napján átadja neki a trónt s ő maga pedig nyugalomba vonul.

— **A figyelmes Ferdinánd fejedelem.** *Karlsbadból* táviratozzák: *Agost* koburgi herceg holttestét kedden délután Karlsbadban beszentelik és este Kóburgba szállitják, ahová szerdán reggel 9 órakor érkezik. A holttestet ott katonai kisérettel a Szent Ágoston katonai templomba szállitják és ünnepélyes gyászszertartással a templom sirboltjában fogják eltemetni. *Fülöp* herceg és az elhunyt fiai kedden utaznak Kóburgba. *Szófiából* táviratozzák: Az *Agence Telegrafique Bulgare* jelenti: Ágost kóburgi herceg elhunyta az orosz-bolgár ünnepségekbe gyászt vitt. De *Ferdinánd* fejedelem kifejezett óhajára *az ünnepségeket nem fogják megszakitani* és nem is történik azokban változtatás. A fejedelemnek ez a figyelme mindenütt igen rokonszenves benyomást keltt. A fejedelem tegnapelőtt este kimentette magát az orosz követnél, hogy nem vehet részt a követségen rendezendő estélyen és azt az óhaját fejezte ki, hogy az estélyt ne mondják le és a nagyhercegi család azon részt vegyen Hogy az estély megtartása el ne maradjon, Ferdinánd fejedelem még azt is megtiltotta, hogy a gyászhirt a lapokkal közöljék és a meghivott vendégek a gyászhirt csak a követségen tudták meg. A fejedelemnek ez a figyelme a nagyherceg környezetében láthatólag kedvező benyomást keltett.

— **Arany-szobor Nagyszalontán.** *Nagyszalontáról* táviratozzák: Tegnap leplezték le Nagyszalontán Arany János szobrát. Az ünnepségen óriási közönség vett részt s azon az ország irodalmi társulatai is képviseltették magukat. Az ünnepi beszédet *Szalay* Imre mondta. Nagy és mély hatást keltett beszédében az Aranyház épitése érdekében is felemelte a szavát.

— **Bedő Árpád fegyelmije.** Aradváros fegyelmi választmányának *Bédő* Árpád dr. községi biró fegyelmi ügyében hozott határozatát ma készitette el *Kádas* Kálmán főjegyző, a választmány jegyzője és aláirás végett átküldötte *Károlyi* Gyula gróf főispánnak. Mihelyt a főispán elrendeli a határozat kiadmányozását, a főjegyző kézbesiti a határozatot Bedő dr.-nak. A főjegyző kijelentése szerint a határozat *nem szenzációs*, amiből arra lehet következtetni, hogy a fegyelmi választmány *nem itélte hivatalvesztésre* Bedőt, de nem is mentette fel a hivatalos titok megsértésének vétsége alól.

— **A Washington-szobor megkoszoruzása.** Ma volt egy esztendője annak, hogy az amerikai magyarok által *Bezerédy* Gyula szobrászművésszel készittetett *Washington szobrot* a városligetben nagy ünnepség keretében leleplezték. Az évforduló alkalmából, mint *Budapestről* táviratozzák, az amerikai magyarok koszorut küldöttek a szoborra, amelyet megbizásukból *Diósy* Tamás tett a talapzatra. A hatalmas babérkoszoru nemzetiszinü selyemszalagján a felirás a következő: „Washington György emlékének — az amerikai magyarok. 1907. szeptember 16.“

— **Szoyer Ilonka balesete.** *Budapest*-ről táviratozzák: *Szoyer* Ilonka, a m. kir. Operaház müvésznője ma délben próbaközben elájult és összeesett a szinpadon. Azonnal az öltözőjébe vitték, ahol az Operaház orvosa hosszas élesztgetés után végre magához téritette. A müvésznő állapota azonban még mindig oly sulyos volt, hogy kocsin kellett a lakására szállitani. Az orvos véleménye szerint Szoyer Ilonka agyvérszegénységben szenved s a mai ájulását is ez idézte elő.

— **Bünügyi zárlat Gennári ellen.** *Budapestről* táviratozzák: A nemrég elhalt *Eránosz* István dr. ügyvéd családja, amint ismeretes, büntető panaszt tett *Gennári* József vivómester ellen. Azzal vádolták meg, hogy spiritiszta szeánszaival tönkretette Eránoszt s nemcsak a halálát okozta, de kifosztotta a vagyonából is. A különös bünpör, ahogy annak részletei nyilvánosságra kerültek, napokig izgatta a kedélyeket s az ügyészség mégse tudott vele mit tenni. Most fordulat állott be az ügyben. *Kiss* István dr. vizsgálóbiró ugyanis *bünügyi zárlatot* rendelt el Gennárinak esetleg található vagyonára. A zárlatot tegnap foganatositották rendőri asszisztenciával Gennárinak az Erzsébet-körut 56-ik számu házában lévő lakásán, majd kiment a vizsgálóbiró Gödöllőre, ahol most a „ió angyal“ segiségével operáló vivómester nyaral. A vizsgálatot tovább folytatják a titokzatos ügyben.

— **Katonat sztek fizetésjavitása.** Budapestről táviratozzák: A katonatisztek fizetését legközelebb ujra javitani fogják. A fizetésjavitást ugy tervezik, hogy a hadnagy fizetése marad a régi, ellenben 3 év mulva okvetlenül főhadnagy lesz. A főhadnagy kezdő fizetése valamivel javul, a százados fizetésjavitása pedig annyiban módosul, hogy az I és II. osztályu rendfokozatot megszüntetik s az I. osztályu százados fizetés az uj norma. Az őrnagy fizetését is emelik s a felsőbb rangfokozatokban két fizetési osztályt állapitanak meg.

— **Aradiak az állami tisztviselők kongresszusán.** *Az állami tisztviselők aradi köre* fáradhatlanul müködik, hogy a szegedi kongresszuson való képviseltetése minél impozánsabb legyen s kéri ezuton az egyes hivatalokat, hogy az utazásra (különvonatra) vonatkozólag kibocsátott aláirási iveket *haladéktalanul* küldjék vissza, hogy amennyiben az utazás ily módon nem volna keresztülvihető, az átrándulni szándékozók részére egyénenként kérhessen mérsékelt áru vasuti jegyet. E célból való jelentkezéseket legkésőbb *f. hó 18-ig kéri.*

— **A „Zeit“ et elkobozták.** *Bécs*ből jelentik, hogy ott nagy feltünést keltett, hogy az ügyészség a *Zeit* tegnapi számát elkobozta. Erre az eljárásra *Lányi* József püspöknek ismert nyilatkozata adott okot, melyet a trónörökösről tett. A bécsi ügyészség a nyilatkozatnak ezt a passzusát inkriminálta:

Hogy a trónörökös ritkán megy Magyarországra annak oka az, hogy népszerüsége udvari körökben kellemetlen feltünést kelt. A főhercegeknek és főhercegnőknek nem tetszett a a dolog s intrikáltak a trónörökös ellen s rávették az ősz királyt arra, hogy a trónörökösnek tiltsa be a sürü magyarországi utazgatásokat.

— **Védekezés a himlő ellen.** Budapestről táviratozzák: A közönség körében általános a riadalom a bécsi himlőjárvány miatt. Általában azt hiszik, hogy a járvány már Budapestre is átcsapott, s az emberek nyakrafőre oltatják magukat. *Magyarevics* Mladen tiszti főorvos ma egy ujságiró előtt kijelentette, hogy a félelemre nincsen ok, mert Budapesten nemhogy himlő járvány, de szórványos megbetegedés sincs.

— **Titokzatos öngyilkos.** *Sárbogárdról* táviratozzák: A fiumei gyorsvonat egyik első osztályu szakaszában ma egy feltünő elegánciával öltözött fiatalember *agyonlőtte magát.* Kilétét nem tudják. Egy aláirás nélküli levelet találtak nála, amelyben arra kéri hozzá tartozóit, hogy a *Nemzeti Sztnház egyik művésznőjének fényképét tegyek a koporsójába.*

— **Nyilatkozat.** A következő sorok közlésére kért fel bennünket *Horovitz* Gusztáv:

Az Aradi Hétfői Ujság szeptember 9. és 16. számában több olyan közlemény jelent meg, amelyek tartalmával és tendenciájával semmiben sem azonositom magamat. A lap élén bár mint felelős szerkesztő szerepelek, a fent emlitett lapok szerkesztésében nem vettem részt, miután a lap átadása tekintetében tárgyalások vannak folyamatban. Nevem a lap élén csakis a tárgyalások befejeztéig szerepel, a lap szerkesztése azonban az ideiglenes felelősszerkesztőként megjelölt *Lits* Antal ur kezében van.

— **Nagy bányaszerencsétlenség.** *Forbachból* táviratozzák: A merlenbachi tárnában, melyben 15 munkás dolgozott, bányarobbanás történt. A munkások közül *12 meghalt,* 3 sulyosan megsebesült.

— **Szökés csendőri fedezettel.** *Budapestről* táviratozzák: A minap *Kuttner* Lajos bankár feljelentette *Königsberger* Lajos győri születésü 43 éves mérnököt, hogy tőle vasutépités ürügye alatt *24 000 koronát kicsalt.* A rendőrség körözö levelet adott ki ellene és a csaló mérnököt a gömörmegyei *Vecseklőn* az ajnácskői csendőrség el is fogta. Egy csendőr tegnap Budapestre hozta Königsbergert. Este érkeztek meg s miután a csendőr utasitása az volt, hogy Königsbergert a vizsgálóbiró elé állitsa, az volt a szándéka, hogy a szökevényt másnap reggel viszi a vizsgálóbiró elé. A csendőr Königsbergert Nap-utca 14 ik számu lakására vitte és ott őrizte ma reggelig. Königsberger ma reggel azután kikéredzkedett. A csendőr várta, mig kijön a foglya. Negyedóra multán a csendőr bezörgetett, majd amikor választ nem kapott, feltörte az ajtót, de a mérnök már nem volt ott. A világitó udvarba mászott s azon keresztül *megszökött.* A furfangos szökevényt keresi a rendőrség.

— **Utca nyitás.** A város mérnöki hivatala nemrégiben javaslatot terjesztett a tanács elé egy uj utca nyitására. Az uj utca a Karolina és Munkácsy Mihály-utcákat köti össze. A tanács megbizta a mérnöki hivatalt az utca tervének elkészitésére. A tervet ma terjesztette be a mérnöki hivatal a tanácsnak, amely azzal adta ki azt *Lőcs* Rezső gazdasági tanácsnoknak folytasson a telektulajdonosokkal tárgyalásokat azirán, hogy hajlandók lennének-e az utca-nyitáshoz szükséges területeket a városnak *dijtalanul* átengedni. Lőcs Rezső tanácsnok a tárgyalásokat e hó 23. és 25-ére tüzte ki s erre meghivta az érdekelt telektulajdonosokat.

— **Az öngyilkos bankár temetése.** *Budapest*ről táviratozzák: Vasárnap délelőtt temették az oly tragikus véget ért *Kővári* Ármin bankárt, a Semmelweiss-utca 2-ik számu gyászházból. A gyászoló családon kivül nagy és előkelő közönség vett részt a végtisztességen. A ravatal előtt *Hevesi* Simon főrabbi tartott megható gyászbeszédet.

— **Halálozás.** Egy szép jövőre hivatott ifju halt meg a külföldön: *Dermencsin* György, darmstadti harmadéves mérnökhallgató. Vingai származásu fiu volt, s mint kitünő diák öt éven át élvezte Aradmegye *Bibics*-ösztöndijának egy alapitványi helyét. Huszonegy éves korában tüdővészben halt meg.

— **Lakatos Balogh János — az egyik dánosi gyilkos.** *Budapestről* táviratozzák: A dánosi rablógyilkosság elkövetésével tudvalevőleg *Balogh* Jánost, álnéven *Lakatos* János 43 éves kóborcigányt gyanusitották, akit az egri ügyészség börtönében őriznek és azzal vádolnak, hogy a dánosi rablógyilkosságnak egyik főalakja volt. Az egri ügyészség beküldte Lakatos Balogh János ujjlenyomatait a főkapitányságra és itten *Gábor* dr. rendőrfogalmazó alapos és gondos vizsgálat után kétségtelenül megállapitotta, hogy a *dánosi kocsmában egyik boros pohárban talált ujjlenyomatokkal teljesen azonosak.* Erről a fontos bizonyitékról az egri és a pestvidéki ügyészséget értesitették.

— **A katakomba titka.** *Liszabonból* jelentik: Az egyik külvárosban hatalmas katakombát fedeztek fel, ahol a rengeteg mennyiségü emberi csont mellett 3 holttestet is találtak. A rendőrség azt hiszi, hogy ezek a holttestek, amelyek csak nem rég kerültek a katakombába, valószinüleg egy rablóbanda áldozatai. A nyomozatot meginditották.

— **Véres vasárnap.** Tegnap három véres verekedés volt Aradon. Az egyiket este hét órakor *Jankovics* Péter és *Farkas* Lajos kétfogatu bérkocsisok rendezték az Andrássy-téren. Jankovics majdnem elgázolta a társát, aki kérdőre vonta őt. Ebből szóváltás, majd verekedés keletkezett. A két bérkocsis a kerékkulcsokkal *véresre verte* egymást, amikorra rendőr érkezett, aki felkisérte a két bérkocsist a városházára. Itt *Moldován* Odön ügyeletes rendőrhadnagy kihallgatta, azután szabadonbocsátotta őket. Az esetnek a büntetőjárásbiróságnál folytatása lesz. A két bérkocsis egyébként ma már vigan kocsirozott. — A másik verekedés éjjel a Boros Béni tér egyik korcsmájában történt. *Csépai* András cs. és kir. 3-ik huszárezredbeli közvitéz véresre verte *Perzsol* István napszámost és a kardjával a lábába szurt. A huszárt letartóztatták. — Tegnap éjjel *Szarvas* György napszámost a Kasza-utcában a rendőrőrjárat vérbe fagyva, eszméletlenül találta. Felhozták a rendőrségre, ahol bevallotta, hogy mulatozás közben megverték, de hogy ki bántalmazta, azt nem tudja. A rendőrség meginditotta a nyomozást.

— **Zavargó szociálisták.** Budapestről távirat ozzák: Vasárnap este a keresztény szociálisták az angyalföldi katolikus kör helyiségében gyülést tartottak. A gyülésre valahogyan bejutott tiz tizenöt nemzetközi szociálista. Alig nyitották meg a gyülést, a nemzetköziek nagy botrányt csaptak. Miután a keresztény szociálisták tulsulyban voltak, *kiverték a teremből a nemzetközieket.* Az utcán azonban mintegy öt-hatszáz főből álló tömeg vette körül a há at. Amikor megtudták, hogy mi történt társaikkal, éktelen lármában törtek ki, majd megrohanták a házat s minden *ablakát bezuzták.* A zavargásról értesitett rendőrség kivonult és néhány atakkal felszabaditotta a keresztény szociálisták gyülekező helyét az ostrom alól. Kevéssel utóbb a Huba-utca sarkán a gyülésről hazatérő keresztény szociálistákat megtámadták a nemzetköziek és *Sulyok* Tamás gyári munkást *sulyosan megsebesitették.* A zavargókat itt is lovasrendőrök kergették széjjel.

— **Öngyilkosság a szanatóriumban.** *Budapest*ről táviratozzák: A Széchenyi telepen levő szanatóriumban ma reggel *Szerényi* Lipót 22 éves magánhivatalnokot az ágya karfájára felakasztva *holtan találták.* Szerényit tegnap vették fel a szanatóriumba sulyos idegbajjal. Az éjszaka, valószinüleg pillanatnyi elmezavarában, felakasztotta magát. Levelet nem hagyott hátra. A halottat a rendőrség a szanatóriumban hagyta.

— **Marokkóban minden csendes.** *Páris*-ból táviratozzák: *Philibert* tengernagy táviratozza: A *Galilei* cirkáló hajó, amely Mogadorban Ben Ghazit és kiséretét felvette, Tanger felé való utjában Casablanca előtt horgonyt vetett. A politikai helyzet változatlan. Valamennyi kikötőhelyen *nyugalom uralkodik.*

— **A becsapott tartalékosok.** *Budapest*-ről jelentik: Néhány nap előtt letartóztatta a rendőrség *Kemény* Izidort, akinek az utóbbi időkben megnyilt katonai irodája ellen többen tettek panaszt. Az iroda főképpen a hadgyakorlatok alól való felmentéssel foglalkozott, de persze csak elvétve mutatott fel sikert s a csalódott emberek jelentették fel, számszerint hatan, Kemény Izidort, mert ez állitásuk szerint biztos eredményt helyezett volna kilátásba A fogoly irodatulajdonos átkisértetvén az ügyészség fogházába, ellene a vizsgálóbiró is kimondta az *előzetes letartóztatást.* Miután időközben két panaszt is visszavontak, *Grünhut* Ármin dr. felfolyamodással élt a vizsgálóbirói végzés ellen, kimutatni igyekezvén, hogy Kemény cselekedetei büntető uton nem üldözhetők, mert ő a hozzája forduló tartalékos katonák érdekében minden esetben irásos kérvényt adott be a katonai hatósághoz, s hogy nem mindig ért el eredményt, még nem minősithető csalásnak. A felfolyamodás arra hivatkozik továbbá, hogy amikor kedvezőtlen volt az eredmény, Kemény a feleinek visszaadta a fölvett összeget, csupán a készkiadásait és a munkadiját vonta le ebből. A vádtanács az ügy referálásával *Kállay* Miklós dr. törvényszéki birót bizta meg.

— **Elgázolt siketnéma** Eleki tudósitónk irja: A *Kétegyházáról* délután induló motor egy *Brandt* nevü 30 év körüli siketnéma férfit az eleki állomáson jóval tul elgázolta. A szerencsétlen a sinek között sétált s a motor dübörgését nem hallotta. A motoros elvágta mindkét lábát, jobb karja is eltört, a fején is sulyosan megsérült, életben maradásához nincs remény. Az első orvosi segélyben dr *Moll* községi orvos részesitette.

— **Tolvaj a tébolydában.** *Budapestről* jelentik: *Csepreghy* János és *Fekete* József rendőrök az éjszaka a lipótmezei tébolyda körül portyázva észrevették, hogy a keritésen belül valaki kifelé dobál egy csomó ruhanemüt. Majd amikor a rendőrök odaértek, minden elcsendesült Nyomban átkutatták a környéket s a rendőrök segitségével sikerült a kukoricásban egy rongyos alakot elfogni. Kiderült, hogy a tolvaj az éjszaka betört a tébolydába. Az egyik kertre nyiló ajtót tolvajkulcscsal felnyitotta, feltörte a folyosókon levő szekrényeket, amelyekből kilopta az apolónők ruhát. A tolvai *Miholcza* János 21 éves kovács, aki néhány hónapig mint elmebeteg volt a tébolydában s onnan julius 11 én kiszabadult. A rendőrség *letartóztatta.*

— **Birtokcsere.** Az aradi kir. törvényszék telekkönyvében az elmult héten a következő tulajdonjogi változásokat jegyezték fel: Dogmanov Márku eladja az aradi 4709 sz. tjkvben felvett Szerb utca 29. sz. házat 1300 kor. ért Argyelán István és neje Tuluk Máriának. — E es Arminné eladja az aradi 6321. sz. tjkvben felvett Erzsébet utcai telekből 132 □-ölet 2908 kor.-ért Csapó József és neje Toprovácz Arankának. — Aiser János és neje Oster

BRAUN MIKSA
A Magyar Szent Korona Országai Vasutas Szövetségének SZÁLLITÓJA
Szolid szabott árak!
Férfi és gyermekruha áruháza
ARAD,
Szabadság-tér 20., Gr. Nádasdy-palota.
Telefon szám 577.
2078
Külön mértékosztály.
Szolid szabott árak.

Józefin eladják az aradi 6634. sz. tjkvben felvett pécskai-uti telket 2000 kor.-ért Fehérvári Mihály és neje Szücs Etelkának. — Oster András eladja az aradi 5334. sz. tjkvben felvett Illés-utcai 43. sz. házat 600 kor.-ért Aner János és neje Oster Józefinnak. — Krebsz Gyula és neje Martini Erzsébet eladják az aradi 3960. sz. tjkvben felvett Simonyi-utca 12. sz. házat 13.200 kor.-ért Schak Jánosnak. — Mojse Mariuca özv. Pantye Jánosné eladja az aradi 2627. sz tjkvben felvett Séga Koszoru-utca 22. sz. házat 1200 kor.-ért Tatár Ernő és neje Fazekas Viktoriának. — özv. Prolich Adolfné Wagner Kunigunda ajándékba adja az aradi 1139. sz. tjkv ben felvett Határ-utca 1. 2. sz. házakat Amtmann Lajos és Prolich Istvánnak. — Kovács István és neje Oze Agnes eladja az aradi 7083. sz. tjkvben felvett Kurticsi ut 19. sz. házat 1400 kor.-ért Szekeres Sándorné Bacsó Máriának. — Szabó Sándorné A Kovács Zsófia eladja az aradi 6829. sz. tjkvben felvett Sörház utca 9. sz. házat 2700 kor.-ért Rudolf Károly és neje Kern Máriának. — Szelestyén Sándor és neje Tóth Borbála eladják az aradi 6383. sz. tjkvben felvett Csorda-utca 29. sz. házat 2000 koronáért Tosnyicky Andrásnak. — özv. Benczédi Józsefné Péterfi Jolán és gyermekei eladják az aradi 6389. sz. tjkvben felvett Knezich Károly-utcai 10. sz. házat 7600 kor.-ért özv. Robb Károlyné Moldoványi Vilmának.

— **Rovarpor**, bolhák, legyek, poloskák, svábok ellen leghatásosabb Vojtek és Weisznál. 201

KOZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az *Aradi Közlöny* távirati tudósitása. —

Budapest, szeptember 16.

Kinálat és vételkedv mérsékelt. Elkelt 35,000 métermázsa tartott árakon.

Az árak 50 kilónként számitva:

	Déli zárlat	5 órai zárlat
Buza októberre	11.48—11.49	11.47—11.48
Zab októberre	8.17—8.18	8.15—8.16
Rozs októberre	9.77 - 9.78	9.70—9.71
Tengeri 1908 májusra	6.99 7.—	6.89—6.90

Zárul 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény	644 75
Magyar hitelrészvény	757 50
Közuti vasut részvény	536.—

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Szeptember 16 —

Magyar elsőrendű: Oreg nehéz páronként 400 kilogrammon felüli sulyban ——— fillérig; közép páronként 300—400 kilogrammig terjedő sulyban ——— fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli sulyban 135—136 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő sulyban 136—137 fillérig; könnyü páronként 250 kilogrammig terjedő sulyban 136—137 fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felüli sulyban ——— fillérig; közép páronként 240—260 kilogrammig terjedő sulyban ——— fillérig; könnyü páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban ——— fillérig.

Sertéslétszám: Szeptember 13. napján volt készlet 37,637 darab, szeptember 14. napján fölhajtatott 482 darab, szeptember 14. napján elszállittatott 345 darab, szeptember 15. napjára maradt készletben 37,774 darab.

A hizott sertésüzlet irányzata: Csöndes.

IDEGENEK ARADON.

— Szeptember 16. —

Központi szálloda. Kecskeméthy Ferenc országgyülési képviselő Békés. — Pogány Mór müépitész Budapest. — Bogdi Papp Sándor körjegyző és neje Karcag. — Garay János ékszerész és neje Gyula. — Ifj. Maisz N. jegyző és neje Deés. — Szemerenyi István kereskedő Budapest. — Goldfinger Jakab kereskedő Budapest. — Kabez Árpád kereskedő Budapest. — Vass Odön kereskedő Budapest. — Grubler Walter gyáros Bécs. — Törs Ármin utazó Budapest. — Wiener J. N. utazó Budapest. — Schmiermacher Ignác utazó Budapest. — Abeles Ármin kereskedő Bécs. — Popper Nándor kereskedő Bécs. — Koschigg Ferenc kereskedő Bécs. — Köves Béla kereskedő Bécs. — Beér József tisztartó Germán. — Földes Mihály dr. ügyvéd és neje Nagyvárad. — Erényi József utazó Budapest. — Faludi Sándor utazó Budapest. — Rosenfeld Rikárd mérnök Szeged. — Voseler Rezső kereskedő Bécs. — Czunner József kereskedő Budapest. — Dylus József kereskedő Budapest. — Sebesy Adrián ügyvédje ölt Nadab. — Balog Lajos utazó Budapest. — Turelschek Artur gyáros Lettovitz. — Spitz Samu utazó Bécs. — Popescu András magánzó Berza. — Szemere Mór hivatalnok Budapest. — Steiner Lipót utazó Budapest. — Maruba Ferenc utazó Bécs. — Golub György mérnök Bécs. — Golub György esperes Pománc.

Fehér Kereszt-szálloda. Báró Wasmer Györgyné birtokos Simánd. — Báró Wasmer Antalné birtokos Simánd. — Bartos István állatorvos Mezőhegyes. — Fodor Viktor dr. orvos Nagyvárad. — Nikolor János kereskedő Zimony. — Bartha Ferenc plébános Kosonyfalva — Szaniszló Kálmán jegyző M.-falva. — Szamek Henrik asztalos Pancsova. — Dvanitztits Vince ügyvéd Szabadka. — Badiovojevio J. dr. ügyvéd Zimony. — Lief József szállodás Bécs. — Robert Kálmán szállodás Grátz. — Keiner János vendéglős Bécs. — Lövi Endre jegyző Felsőbánya. — Grünwald Lajos kereskedő Budapest. — Grün Emánuel birtokos Grátz. — Fisman Izsák földbirtokos Alsószentgyörgy. — Engel Lajos állatorvos Szolnok. — Nemes Nándor gróf huszárönkéntes Debrecen. — Szepesi Ármin könyvelő Budapest. — Kolnár Árpád hirlapiró Kolozsvár. — Reuzer V. utazó Budapest. — Budai Gyula utazó Budapest. — Szenda Ferenc utazó Budapest. — Baucz Albert utazó Budapest. — Vas Illés utazó Budapest. — Homer Elemér utazó Budapest. — Projer István utazó Szeged. — Paijreder József utazó Temesvár. — Szeifer János utazó Temesvár. — Lohler István utazó Hajdunánás. — Benda Jakab utazó Szabadka. — Krausz Gyula utazó Budapest. — Kohn Lipót utazó Budapest.

Vass szálloda Kremer P. gazdatiszt Temes. — Timár A. utazó Budapest. — Engel Tóbiás utazó Budapest. — Glauber A. színész Budapest. — Kohn Béla utazó Győr. — König Gy. utazó és neje Bécs. — Malcziner P. hirlapiró Arad. — Hoff József utazó Budapest. — Nagy Arpád utazó Marosludas. Péterfy Aladár joghallgató Arad. — Kis Sándor könyvelő Arad. — Lung László tanitó Parád. — Soborsinyi Béla birtokos Soborsin. — Gerőfy Gusztáv birtokos Gárdony. — Lövey Etelka birtokos Marosszerdahely. — Vágó Géza birtokos Zala szentgróth.

NYILTTER.*

Limbeck János és fia

első magy. kir. szab. érokoporsó-gyára és temetésrendező intézetéből.

Arad, szinház-épület. Városi és megyei telefon: 93.

Özv. **Badesko Dánielné** szül. **Persay Róza**, saját, ugy fiai **Röck Aladár** és **Béla**, apósa és anyósa **Badesko Fülöp** és neje szül. **Chimbir Katalin**, sógornője **Badesko Dávidné** szül. **Badesko Anna**, valamint szá mos más rokonai nevében is mély fájdalommal tudatja forrón szeretett férje, ille tőleg édesapa, fiu, testvér és rokon

BADESKO DÁNIEL,

cs. és kir. alezredes, a cs. és kir. 33. hadkiegészitő kerület parancsnokának,

f. évi szeptember hó 15-én, esti 8 órakor, életének 52 ik s boldog házasságának 12-ik évében történt jobblétre szenderülét.

A boldogult földi maradványai szeptember 17-én, délután 2 órakor fognak Erzsébet királyné körut 37. sz. a. házból a gör. kel. román szertartás szerint beszenteltetni és Miskolcra szállitva, ott a családi sirkertben örök nyugalomra tétetni.

Áldás emlékére! Béke poraira!

Arad, 1907. szeptember 16-án. 2218

Uj üzlet!

Uj üzlet! **Nyemecz és Kövesdy** Uj üzlet!

angol női divatterme

Szabadság-tér 14. szám I. em.

2185 **Arad.**

Uj üzlet!

Dr. Vajda Iván

ügyvédi irodája,

Andrássy-tér 17. sz.

(Reinhardt-ház.) 2206

1—1907. igazoló vál.

Hirdetmény.

Közhirré tétetik, hogy Arad szab. kir. város igazoló választmánya a törvényhatósági bizottságban 1908. évben szavazattal biró legtöbb adót fizetők névjegyzékének összeállitása céljából f. évi szeptember hó 19., 20. és 21-én d. u. 3 - 5 óráig Dr. Angel István aljegyző hivatalos helyiségében ülést tart.

Felhivatnak mindazok, akik az adó kétszeres beszámitásának az 1886. évi XXI. t.-c. 26. §-ában biztositott kedvezményét igénybe venni kivánják, vagy ezen törvény alapján bárminő jogaikat érvényesiteni óhajtják, hogy abbeli szándékukat az igazoló választmány előtt az ülések tartama alatt irásban vagy szóban bejelentsék.

Arad szab. kir. város igazoló választmányának 1907. évi szeptember hó 16-án tartott üléséből.

Kiadta:

Dr. Angel István,

az igazoló választmány jegyzője.

Arad sz. kir. város polgármesterétől.

4140—1907. pm.

Hirdetmény.

Az 1907. évi egyénenkénti utadó kivetési lajstromot 1907. évi szeptember hó 15-től 1907. évi szeptember hó 30-ig terjedő 15 napi időtartamra a városházán az adóügyi osztály helyiségében az 1890. évi I. t.-c. 23. §-a értelmében közszemlére kiteszem és erről az érdekelteket azzal értesitem, hogy a fent jelzett időben és helyen a hivatalos órák alatt a kivetési lajstromot betekinthetik és az ellen felszólamlásaikat Arad sz. kir. város közigazgatási bizottságához cimezve irásban vagy szóval előterjeszthetik.

Aradon, 1907. évi szeptember hó 14-én.

A polgármester ur távol:

Kádas Kálmán,

főjegyző.

Patent gyermek harisnyák

494 **női- és férfi harisnyák, kesztyük elismert legjobb minőségben, legnagyobb választékban, feltétlen szabott, olcsó árak mellett**

Bársony Andor harisnya-nagykereskedésében Arad, Szabadság-tér 17. Vidéki megrendeléseket legpontosabban intézem el.

Azon urral, ki

ezen lapra figyelmeztetett holnap d. u. 5—6 óra közt találkozhatom a Forray-utca Nádasdy-palotában levő **Zinner Vilmos** mű órás és ékszerész kirakata előtt.

Férjhez mennék

azon urhoz, a ki arról biztosit, hogy a karika gyűrűt **Zinner Vilmos** ékszerésznél veszi meg, ahol jól és olcsón lehet vásárolni.

351

Hálás leszek

azon nemesszivű hölgynek ki, hogy a hivatalból el ne késsek megveszi azon szép és olcsó zsebórát, a melyet **Zinner Vilmos** mű órás Forrai-utcai kirakatába láttam.

„Legolcsóbb üzemerő
malmok, mezőgazdasági gépek,
stb. részére.

Kiszolgálás és javitás
ki van zárva.

Költségnélküli vizellátása
községek-, gyártelepek-, gazdaságok-, mezei lakások-, villák-, vasuti állomásoknak, stb.
Mégöntözése
kertek- és parkoknak.
Lecsapolása
tavak- és téglagyáraknak, stb.
Tervek és költségvetések
minden alkalmazási módra.
Tervezetek kivánatra a helyszinen felvétetnek.

Önmüködő szabályozás szélirány és szélerősség szerint. Legszolidabb szerkezet, legmagasabb munkaképesség.

HOPP KÁROLY
müszaki-irodája,
ARAD, Széchenyi-utca 5.

967

15703—1907. kh.

Hirdetmény.

Az 1907. évi XIX. t.-c. életbe léptetése folytán a ker. munkásbiztositó pénztár közgyülési kiküldötteinek kiegészitése vált szükségessé. — Hivatkozással a nagymélt. m. kir. kereskedelemügyi minister ur által e tárgyban 57734—907. sz. a. kiadott rendeletére a pótválasztást a törvény 126. §-a rendelkezése szerint elrendelem s annak megtartására

1907. évi szeptember hó 29-ének délelőtti 9 óráját tüzöm ki.

A választás a városháza földszinti kistermében fog megtartatni.

Választandó lesz a nem biztositott munkaadók sorából 71 munkaadó.

A biztositott alkalmazottak sorából 35 közgyülési kiküldött.

Felhivom ennélfogva az aradi kerületi munkásbiztositó pénztárnak 18 éves életkort betöltött biztositásra kötelezett tagjait és a biztositásra nem kötelezett munkaadókat, valamint az önként biztositott tagokat, hogy a fent jelzett napon és helyen jogaik gyakorlása végett megjelenni sziveskedjenek.

A szavazás külön a munkaadók és külön az alkalmazottak sorából választandó kiküldöttre történik, titkos választási eljárás szerint. Munkaadóra csak munkaadó, alkalmazottra csak alkalmazott szavazhat.

A szavazó-lapokra csak annyi kiküldött neve vehető fel, külön a munkaadók és külön az alkalmazottak sorából, ahánynak megválasztása elrendeltetett.

A nagyobb vállalatoknál alkalmazottak a gyár igazgatóságától nyert igazolási jegygyel más nemü alkalmazásban levő tagok pedig tagkönyvükkel tartoznak szavazati jogukat igazolni. — A munkaadók közül csak az gyakorolhatja szavazati jogát, akinek a választás napján a pénztárnál bejelentett alkalmazottja van.

A választás vezetésével dr. Varjassy Lajos rendőrfogalmazó, iparhatósági biztost bizom meg.

Aradon, 1907. évi szember hó 7-én.

Greén Nándor,
h. főkapitány.

Mesés szép lesz minden hölgy

a Hajós-féle világhirü

ARADI IBOLYA-CRÉME

bámulatos hatásától.

Szeplő, májfolt, bibiros,

bőrvörösséget és mindennemü arctisztátlanságot varázsszerüen gyorsan eltüntet.

A párisi és londoni hygienicus kiállitáson nagy aranyérmekkel, kereszttel és diszoklevéllel kitüntetve.

Egy tégelynek ára 1 kor., duppla tégely 2 kor.

Ibolya szappan 70 fillér, Ibolya tej 1 kor. és Ibolya hölgypor 1 korona 20 fillér.

Ovakodjunk értéktelen utánzatok és hamisitványoktól. A bevásárlásnál csakis **Hajós-féle aradi készitményeket** tessék kérni és elfogadni, minden más ajánlatot visszautasitani.

Kapható a készitőnél: 313

HAJÓS ÁRPÁD gyógyszertárában

Arad, Andrássy-tér 22., a megyeházzal szemben,

továbbá Földes Kelemen, Kossuth Pál, Ring Lajos, Hauer Lajos, Vajtak Kálmán, Berger Gyula gyógyszerész araknál és Vajtak és Weisz drogueriájában.

Vászon és Chiffon maradékok ismét kaphatók!

Kirakataink szives megtekintését kérjük.

Alapittatott 1840.

Őszi ujdonságok
teljes választékban megérkeztek!

Sima angol Costüm kelmék
rendkivüli nagy választékban.

Páratlan nagy választék fekete kelmékben
a legfinomabb minőségig.

Cérna-vászon gyári főraktár. Pamut-vásznak. Schroll-féle chiffonok még most is a régi olcsó árakhoz.

Mosó flanelek és barchetek
legujabb mintákban.

Rosenblüh H. és Társa
Aradon.

Kirakataink szives megtekintését kérjük.

Vászon és Chiffon maradékok ismét kaphatók!

APRÓ HIRDETESEK.

Kerestetik

azonnali belépésre aradi családhoz intelligensebb kisasszony (esetleg német ajku) 3 gyermek mellé. Czim a kiadóhivatalban.

Főzőnő

a Pankotán felállitandó közös konyhánál alkalmazást nyer. Megkivántatik, hogy körülbelül 70 személy részére kifogástalanul főzzön és helyesen adagoljon. — Ugyanide kerestetik megvételre egy jó karban levő, áthelyezhető s 70 személy részére alkalmas takaréktüzhely. Ajánlatok „Dr. Werner Miklós, Pankota“ cim alá küldendők. 2189

Egy rövid zongora

megvételre kerestetik. Cim a kiadóhivatalban. 2197

Egy nagy sarok üzlet

helyiség pincével és raktárral, vagy annélkül kiadó, az izraelita templom épületében. 2200

Keresek

egy szerény igényü vegyeskereskedő segédet, ki a szerb és német nyelvet tökéletesen birja. Dózsa Márk, Kétfél. 2187

Eladó ház!

Demeter-utca 10. számu ház 900 □-öl telekkel eladó. Bővebbet Flórián utca 14., földszint jobbra. 2188

Egy uj kiadásu

Mayer Conversations Lexicont megvételre keres **Ingusz I. és Fia** könyvkereskedése. 361

Veszek könyveket,

egész könyvtárakat, Lexikonokat, jobb folyóiratokat és hangjegyeket legmagasabb árakon. — **Kerpel Izsó** könyv- és papirkereskedése és kölcsönkönyvtára, Aradon. 356

Egy ügyes kereskedő segéd,

ki a füszer, vas- és rövidáru-üzletben is jártas, vidéki fogyasztási szövetkezetnél azonnal alkalmazást nyer. Ajánlatokat „Szorgalmas“ jelige alatt továbbit a kiadóhivatal. 2179

Üzletvezető,

ki a román nyelvet folyékonyan beszéli, azonnali belépésre kerestetik egy vegyeskereskedés vezetéséhez, amely italméréssel van egybekötve. Nős előnyben részesül. Óvadék megkivántatik. Cim a kiadóban. 2216

2—3 hónapos őzbak

megvételre kerestetik. Ajánlatok a kiadóhivatalba kéretnek „Őzbak“ jelige alatt. 2192

Egy szoba butor

és egyéb felszerelések jutányos áron eladók, valamint egy 1 szobás lakás elutazás miatt október 1-re kiadó. Bővebbet Aranykéz-utca 20. szám alatt.

Egy jó házból való fiu

tanulónak rőfös és divatáru üzletbe, teljes ellátással is felvétetik. Román vagy szerb nyelvet biró előnybe részesül. Cim a kiadóban. 2214

Magyarádon

a nagyuri hegyen Rajkay-féle 3 katasztrális holdas szép

termő szőllő

terméssel és pince berendezéssel együtt, 500 hektó literes hordó jó karban, és uri lakás

jutányos áron eladó.

Tudakozódni lehet ifj. Scherer Károlynál Uj-Szt.-Anna. 2199

Ház eladás!

Magyarád községben egy uri uj ház jutányos árban eladó.

Két szőllő eladás!

Az egyik a muszkai Promontoron, a másik a magyarádi Promontoron, a két szőllő a hozzátartozó számfeletti felszerelésekkel és edényekkel, valamint idei terméssel együtt jutányos áron és legkedvezőbb fizetési feltételek mellett eladó. Valamennyiekre nézve bővebb felvilágositást nyujt Angelina Tivadar, Muszkán. 2211

26600—1907. sz.

Hirdetmény.

Az 1907. évi augusztus hónapban engedélyezett italmérések várható forgalmáról az aradi m. kir. pénzügyőri biztosság által küldött összeirási jegyzék 3 darab ivét az állami jövedékről szóló 1899. XXV. t.-c. 17. §-a és az erre vonatkozó utasitás 17. §-a értelmében 1907. évi szeptember hó 23-tól számitandó 8 napra a városi fogyasztási adófelügyelőségnél közszemlére azzal tesszük ki, hogy azokat az érdekeltek, névszerint Sándor Rezső, Drágits János, Moldoványi Julianna, kik italmérési engedélyt kaptak, nemcsak megtekinthetik, hanem az azokban kitüntetett forgalmi adatokra nézve ugy nevezettek, mint az aradi kereskedelmi testület és az ipartestület is nyujthatnak be a fentebb jelzett idő alatt a városi fogyasztási adófelügyelőségnél észrevételeket.

Arad, 1907. évi szeptember hó 18-án.

A városi tanács.

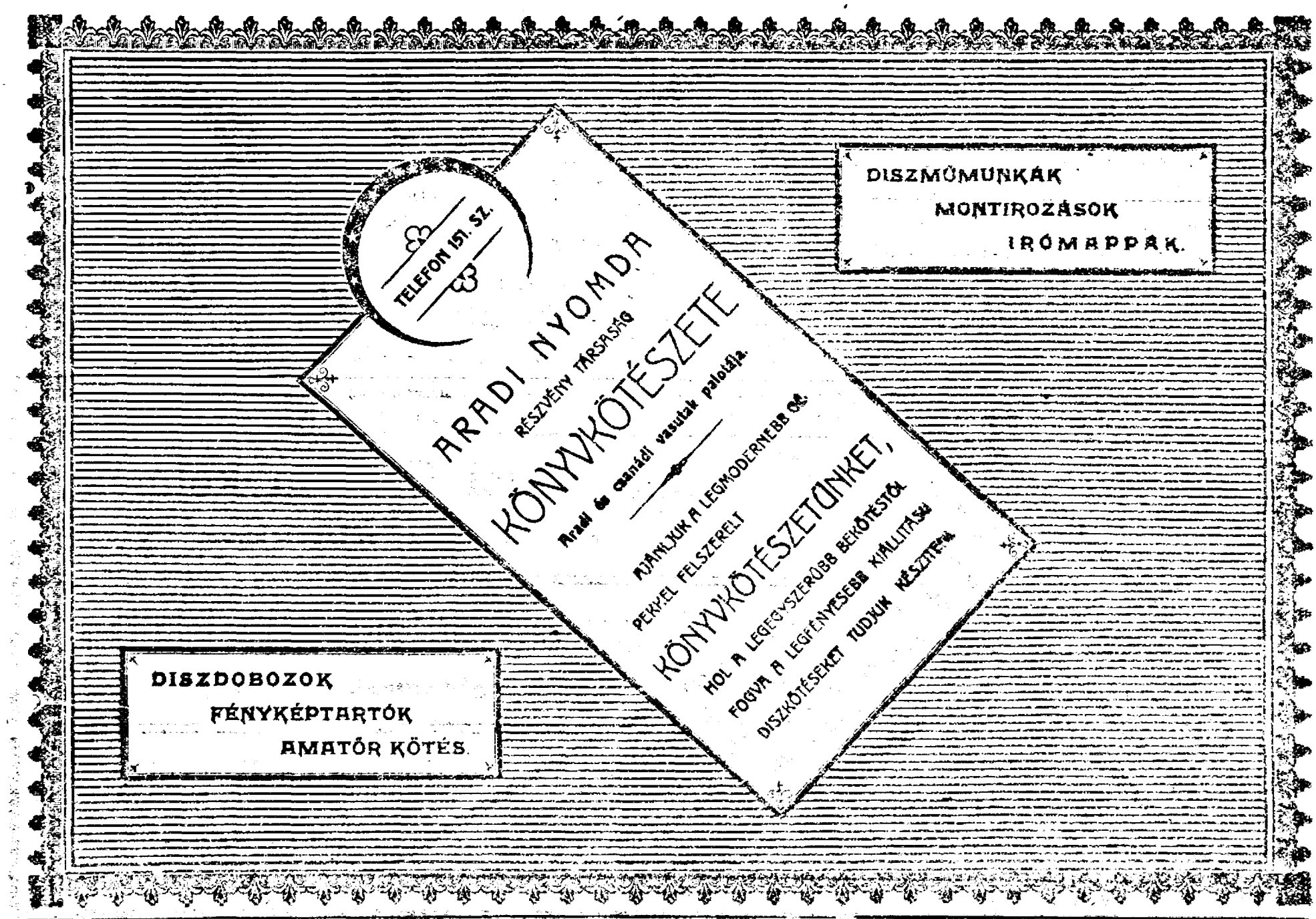

Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdája. Nyomatott Kurzweil János és Társa budapesti festékgyárának festékével.